

**Plan Gospodarki Odpadami
dla Związku Międzygminnego
„Utylizator”
na lata 2011-2014
z perspektywą do roku 2018
(Aktualizacja)**

Skarżysko-Kamienna 2011

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	5
2. Charakterystyka obszaru powiatu skarżyskiego.....	7
2.1. Informacje ogólne	7
2.2. Demografia	7
2.3. Charakterystyka gmin.....	9
Miasto Skarżysko-Kamienna.....	9
Miasto i Gmina Suchedniów	9
Gmina Blizyn.....	10
Gmina Łączna.....	10
Gmina Skarżysko Kościelne.....	10
2.4. Warunki geofizyczne.....	10
2.4.1. Położenie i rzeźba terenu	10
2.4.2. Warunki klimatyczne.....	11
2.4.3. Hydrografia	11
2.4.4. Obszary leśne i chronione.....	12
3. Analiza stanu obecnego gospodarki odpadami w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator.....	13
3.1. Opis infrastruktury związanej z gospodarką odpadami	13
3.2. Charakterystyka wytwarzanych odpadów.....	15
3.2.1. Odpady komunalne.....	15
3.2.2. Osady ściekowe.....	17
3.2.3. Odpady wielkogabarytowe	18
3.2.4. Odpady budowlane i odpady z infrastruktury drogowej.....	18
3.2.5. Odpady niebezpieczne	18
3.2.6. Odpady medyczne i weterynaryjne	19
3.2.7. Baterie i akumulatory	20
3.2.8. Odpady zawierające azbest.....	20
3.2.9. Pestycydy	22
3.2.10. Odpady zawierające PCB	22
3.2.11. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	22
3.2.12. Wraki samochodowe i opony.....	23
3.2.13. Oleje odpadowe.....	24
3.2.14. Odpady z sektora gospodarczego.....	24
3.3. Odpady poddawane procesom odzysku i unieszkodliwiania	25
3.4. Instalacje oraz podmioty gospodarcze zajmujące się przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów	26

3.5. Ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami.....	27
3.6. Wnioski.....	28
4. Plan Gospodarki Odpadami.....	29
4.1. Prognozowane zmiany wpływające na gospodarkę odpadami.....	29
4.1.1. Demografia	29
4.1.2. Rozwój gospodarczy	29
4.1.3. Mieszkalnictwo	29
4.1.4. Prognoza ilości i struktury odpadów	30
4.2. Warunki segregacji, gromadzenia i składowania odpadów.....	33
4.3. Możliwości wykorzystania i unieszkodliwiania odpadów	34
4.4. Cele strategiczne i system gospodarki odpadami	34
4.5. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami.....	37
4.5.1. Odpady komunalne.....	37
4.5.2. Odpady niebezpieczne.....	39
4.5.3. Odpady z sektora gospodarczego.....	40
4.5.4. Osady ściekowe.....	41
4.5.5. Odpady z rozbiórki obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej	42
4.5.6. Opony	42
4.6. Cele krótkookresowe gospodarki odpadami (na lata 2011 – 2014).....	42
4.6.1. Odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji	42
4.6.2. Odpady niebezpieczne	44
4.6.3. Odpady pozostałe	48
4.6.4. Odpady z sektora gospodarczego.....	49
4.7. Cele gospodarki odpadami na lata 2015 – 2018	51
4.8. Wnioski z analizy oddziaływania projektu na środowisko	53
4.9. Edukacja	55
4.10. System monitoringu i oceny realizacji programu	56
4.11. Streszczenie	57
Wykaz materiałów źródłowych.....	59

LEGENDA:

Skróty używane w niniejszym opracowaniu:

GUS	Główny Urząd Statystyczny
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
PGO	Plan Gospodarki Odpadami
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
RZGW	Regionalny Zakład Gospodarki Wodnej
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RZGO	Regionalny Zakład Gospodarki Odpadami
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
UE	Unia Europejska
ZPOW	Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego
GPZON	Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych

1. Wstęp

Opracowanie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego Utylizator jest realizacją przepisów uchwalonej przez Sejm RP ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.) oraz ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 25 lutego 2010r.) z dnia 22 stycznia 2010 roku.

Określone w ustawie o odpadach w rozdziale 2 art. 5 zasady postępowania z odpadami, stanowią podstawę do formułowania zadań w planie gospodarki odpadami. Zasada gospodarowania odpadami brzmi: „Kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić tak aby:

- zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
- zapewniać zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,
- zapewniać zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi”.

Gospodarka odpadami regulowana jest następującymi aktami prawnymi:

- Ustawą o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.) z dnia 27 kwietnia 2001 roku
- Ustawa o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 25 lutego 2010r.) z dnia 22 stycznia 2010 roku
- Ustawą – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) z dnia 27 kwietnia 2001 roku
- Ustawą o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085z późn. zm.) z dnia 27 lipca 2001 roku
- Ustawą o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (t.j. Dz. U. 2007 Nr 90, poz. 607 z późn. zm.) z dnia 11 maja 2001 roku
- Ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. 2006 Nr 123, poz. 858) z dnia 7 czerwca 2001 roku
- Ustawą o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm.) z dnia 28 października 2002 roku
- Ustawą o bateriach i akumulatorach (Dz. U. z 2009 r. Nr 79 poz. 666) z dnia 24 kwietnia 2009 r.
- Ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 nr 223, poz. 1464)

oraz szeregiem rozporządzeń wydanych do ustaw:

- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. 03.66.620 z dnia 17 kwietnia 2003 r. z późn. zm.) z dnia 9 kwietnia 2003 roku
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30, poz. 213) z dnia 14 lutego 2006 roku

- Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 20 września 2007 r. w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2008.(M.P. Nr.68 poz.754)
- Rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595) z dnia 30 października 2002 roku
- Rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) z 2004 roku
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206 z 2001 r.) z dnia 27 września 2001 roku

W związku z wejściem Polski do struktur państw UE istnieje konieczność spełnienia jej wymagań w zakresie ochrony środowiska, w tym dotyczących gospodarki odpadami. Podstawowymi kierunkami działań będą: zmniejszanie ilości odpadów do składowania poprzez selektywną zbiórkę i zagospodarowanie odpadów oraz stworzenie nowoczesnych zakładów wykorzystujących i unieszkodliwiających odpady. Odpady organiczne powinny być w całości kompostowane. Długość okresu dostosowawczego dla spełnienia przez Polskę wszystkich wymagań UE, dotyczących ochrony środowiska można optymistycznie szacować na 5 do 10 lat. Po tym okresie będziemy musieli spełnić wszystkie wymogi prawa UE.

Gminny (związkowy) Plan gospodarki odpadami (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 roku) określa:

- Aktualny stan gospodarki odpadami.
- Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych.
- Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami.
- Projektowany system gospodarki odpadami.
- Rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację.
- Instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów.
- System monitoringu i oceny zamierzonych celów.

Niniejszy Plan obejmuje gminy Zrzeszone w Związku Międzygminnym „Utylizator” z terenu Powiatu Skarżyskiego: Bliżyn, Łączna, Skarżysko-Kamienna, Skarżysko Kościelne i Suchedniów.

Projekt planu gospodarki odpadami dla gmin podlega zaopiniowaniu przez zarząd województwa, zarząd powiatu oraz Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej.

2. Charakterystyka obszaru powiatu skarżyskiego

2.1. Informacje ogólne

Powiat Skarżyski położony jest w centralno-północnej części województwa świętokrzyskiego. Graniczy z Powiatami województwa świętokrzyskiego: Starachowickim, Koneckim, i Kieleckim, oraz województwa mazowieckiego: z Powiatem Szydłowieckim. Powiat Skarżyski tworzy 5 gmin:

- Skarżysko-Kamienna – gmina miejska, jednocześnie miasto powiatowe,
- Suchedniów – gmina miejsko-wiejska,
- gminy wiejskie: Bliżyn, Łączna i Skarżysko Kościelne.

Powierzchnia ogólna Powiatu wynosi 395,53 km². Powiat Skarżyski liczy ogółem 79.684 mieszkańców, największe skupiska ludności występują w miastach i miejscowościach będących siedzibami gmin.

Powiat jest korzystnie ułożony pod względem komunikacyjnym – krzyżują się tu znaczące szlaki komunikacyjne: droga ekspresowa Nr 7 wiodąca z Gdańska przez Warszawę, Skarżysko-Kamienną i Kraków do granicy ze Słowacją oraz droga Nr 42 na kierunku Łódź – Skarżysko-Kamienna - Rzeszów, łącząca równocześnie największe przemysłowe miasta północy województwa świętokrzyskiego.

W Powiecie Skarżyskim użytki rolne zajmują 11.386 ha co stanowi 30% powierzchni ogólnej, natomiast lasy zajmują 21.899 ha (58% powierzchni). Grunty orne zajmują 6.468 ha (17% powierzchni Powiatu, a pozostałe użytki rolne zajmują łąki i pastwiska oraz sady. Działalność rolniczą prowadzą głównie gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha. Gleby są raczej słabe – należą w ponad 63% do klas bonitacyjnych IV, V, VI. Do klas najwyższych zalicza się jedynie 3,6% użytków.

Obecnie na terenie Powiatu Skarżyskiego zarejestrowanych jest około 6 tys. podmiotów gospodarczych. Struktura zatrudnienia uległa zmianie – w poprzednim okresie było rejonem przemysłu zbrojeniowego i ciężkiego, związanym z Centralnym Okręgiem Przemysłowym - obecnie w przemyśle pracuje ok. 30% ogółu zatrudnionych, w handlu i usługach 50% i 20% w innych branżach. Stopa bezrobocia jest wysoka i wynosi ponad 25%.

Powiat Skarżyski posiada duże walory krajobrazowe i rekreacyjne – poza terenami pod ochroną, dużą powierzchnią lasów są atrakcyjne zbiorniki wodne z bazą rekreacyjną (Rejów, Kamionka i Mostki) ora szlaki turystyczne.

2.2. Demografia

Powiat Skarżyski (wg stanu na 31.12.2009 r.) liczy 78 890 mieszkańców, w tym: w miastach 56 911 osób, na terenach wiejskich 21 979 osób.

Według danych GUS wskaźniki demograficzne dla Powiatu Skarżyskiego na rok 2009 wynoszą:

- przyrost naturalny: - 170 osób
- saldo migracji: 401 osób,
- procent ludności w ekonomicznych grupach wiekowych: przedprodukcyjnym – 16,5%, produkcyjnym – 64,2%, poprodukcyjnym – 19,3%,
- gęstość zaludnienia 198 osób/km²,
- kobiety na 100 mężczyzn – 108.

Dane statystyczne dotyczące sytuacji demograficznej w Powiecie Skarżyskim przedstawiają poniższe zestawienia:

Tabela 1. Liczba ludności gmin wchodzących w skład Związku Międzygminnego Utylizator w latach 2005 – 2009:

Gmina	2005	2006	2007	2008	2009
Skarżysko-Kamienna	49 416	48 957	48 500	48 175	48 152
Suchedniów	10 954	10 864	10 825	10 977	10 661
Bliżyn	8 864	8 787	8 762	8 699	8 663
Łączna	5 394	5 408	5 423	5 422	5 325
Skarżysko Kościelne	6 412	6 383	6 422	6 411	6 171
Razem	81 040	80 399	79 932	79 684	78 890

* dane Urzędów Gmin

Tabela 2. Struktura płci oraz struktura ekonomicznych grup wiekowych w gminach wchodzących w skład Związku Międzygminnego Utylizator w 2009 roku:

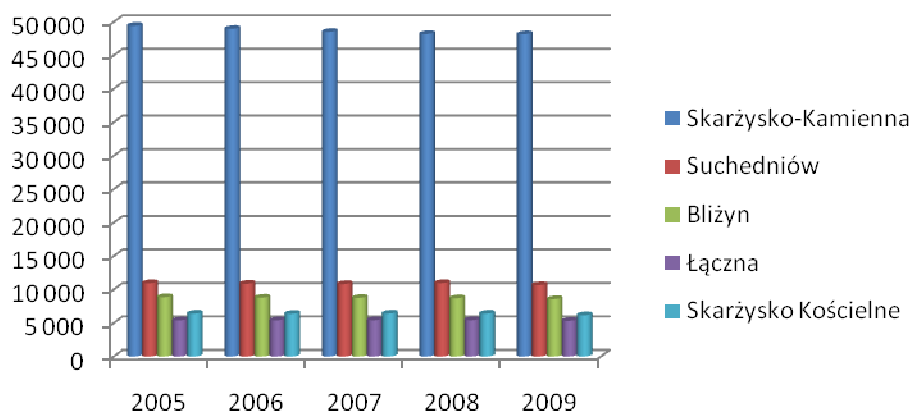
Gmina	Struktura płci		Ekonomiczne grupy wiekowe (%)		
	Mężczyźni	Kobiety	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
Skarżysko-Kamienna	22 777	25 375	15,4	64,9	19,7
Suchedniów	5 151	5 510	16,8	63,8	19,3
Bliżyn	4 233	4 348	17,8	63,1	19,1
Łączna	2 636	2 689	21,4	62,4	16,2
Skarżysko Kościelne	3 025	3 146	18,7	62,4	18,9

*dane GUS

W powiecie struktura ekonomicznych grup wiekowych wynosi:

- przedprodukcyjny – 16,5%,
- produkcyjny – 64,2%,
- poprodukcyjny – 19,3%.

Liczba ludności gmin należących do Związku Międzygminnego Utylizator w latach 2005-2009

**Struktura ekonomicznych grup wiekowych w gminach
należących do Związku Międzygminnego Utylizator
w 2009r.**

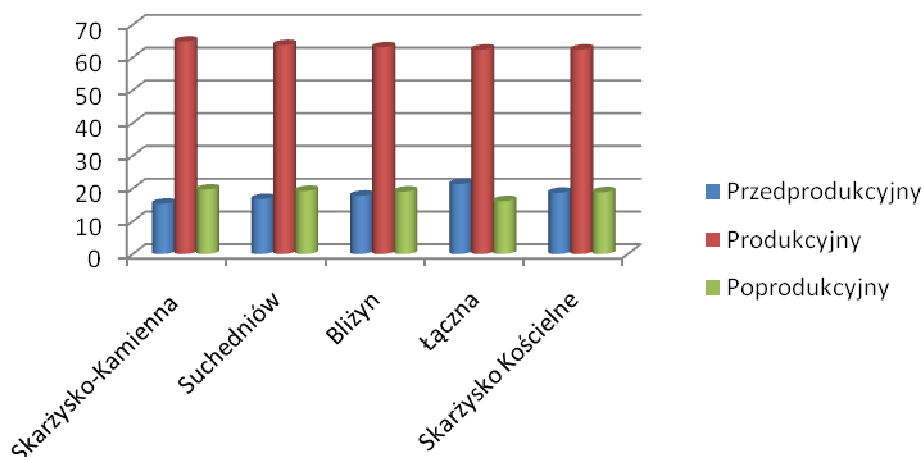

Tabela 3. Wskaźniki demograficzne w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator w roku 2009:

<i>Gmina</i>	<i>Przyrost naturalny</i>	<i>Saldo migracji</i>	<i>Ludność na 1 km²</i>	<i>Kobiety na 100 mężczyzn</i>
Skarżysko-Kamienna	-124	-166	744	111
Suchedniów	-50	-33	141	107
Bliżyn	7	-34	60	103
Łączna	10	0	86	101
Skarżysko Kościelne	-13	-4	115	103

*dane GUS, 2007

2.3. Charakterystyka gmin

Miasto Skarżysko-Kamienna

Miasto Skarżysko-Kamienna jest siedzibą władz powiatowych. Powierzchnia miasta wynosi 64,39 km² i liczy 48 152 mieszkańców (według stanu na 31.12.2009r.). Miasto leży na północnym obrzeżu Gór Świętokrzyskich, na średniej wysokości 250 m n.p.m., w dolinie rzeki Kamiennej otoczonej zalesionymi wzgórzami Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej w postaci Garbu Gielniowskiego, Płaskowyżu Suchedniowskiego i Przedgórze Iłżeckiego.

Skarżysko-Kamienna leży na skrzyżowaniu ważnych ciągów komunikacyjnych: drogi krajowej nr 7 (Kraków–Kielce–Skarżysko-Kamienna–Radom–Warszawa), drogi krajowej nr 42 (Ostrowiec–Skarżysko–Końskie–Żarnów) oraz linii kolejowych relacji Kraków-Warszawa i Rozwadów – Skarżysko-Kamienna – Tomaszów Mazowiecki.

Miasto i Gmina Suchedniów

Gmina miejsko-wiejska Suchedniów leży w północnej części Gór Świętokrzyskich (teren Puszczy Świętokrzyskiej), na Płaskowyżu Suchedniowskim, w Powiecie Skarżyskim. Gmina znajduje się przy trasie krajowej nr 7, która stanowi oś rozwojową gminy. Powierzchnia gminy wynosi 75,07 km², a samego miasta 17,88 km², zamieszkiwana jest

przez 10 661 osób (według stanu na 31.12.2009r.). Większą część gminy zajmują tereny leśne, rolnictwo rozwija się średnio ze względu na słabą jakość ziemi i położenie gminy w strefach ochronnych przyrody. Przemysł zlokalizowany jest w mieście (2 dzielnice).

Gmina Bliżyn

Gmina Bliżyn położona jest w północnej części województwa, przy drodze krajowej nr 42 Namysłów – Rudnik i zalicza się do sfery ochronnej Suchedniowsko– Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego. Gmina zajmuje obszar 141,17 km². W 23 sołectwach zamieszkuje 8 663 osób (stan na 31.12.2009r.).

Gmina Łączna

Gmina Łączna zajmuje powierzchnię 61,66 km², zamieszkiwana jest przez 5325 osób (według stanu na 31.12.2009r.) w 13 sołectwach. Gmina położona jest przy trasie krajowej nr 7, w pobliżu której skupia się zabudowa mieszkaniowa i gospodarka gminy. W strukturze przestrzenno-funkcjonalnej gminy wyróżnia się zwartą przestrzeń rolniczo-osadniczą centralnej części gminy (w pobliżu drogi krajowej nr 7). Pozostałą przestrzeń zajmują tereny leśne (55,4% terenu gminy). Są te tereny pod ochroną jako: Świętokrzyski Park Narodowy w południowej części i Suchedniowsko-Oblęgarski Park Krajobrazowy w północnej części gminy.

Gmina Skarżysko Kościelne

Gmina Skarżysko Kościelne należy do Powiatu Skarżyskiego, zajmuje obszar 53,24 km². Gminę zamieszkuje 6 171 osób (według stanu na 31.12.2009r.). Gmina Skarżysko Kościelne graniczy z gminami województwa mazowieckiego: gminami Mirów i Szydłowiec (Powiat Szydłowiecki) i województwa świętokrzyskiego: Skarżysko-Kamienna (Powiat Skarżyski), oraz gminami Wąchock i Mirzec (Powiat Starachowicki). Rejon Skarżyska Kościelnego, należy do Przedgórze Iłżeckiego. Jest to teren dość nisko położony w stosunku do otaczających go wysoczyzn o średniej wysokości w granicach 230-240 m n.p.m. z kulminacją na Grzybowej Górze (254 m n.p.m.). W obniżeniach skał podłoża zalegają piaski i gliny, występują tu również pagórki żwirowe.

Na terenie gminy Skarżysko Kościelne lasy zajmują powierzchnię 2248,7 ha, (wg danych GUS stan na 2009r.) w tym prywatne zajmują 199 ha.

2.4. Warunki geofizyczne

2.4.1. Położenie i rzeźba terenu

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym teren Powiatu Skarżyskiego należy do makroregionu Wyżyna Kielecka, obejmującego znaczną część Płaskowyżu Suchedniowskiego oraz fragmenty mezoregionów: od północy Garbu Gielniowskiego i Przedgórze Iłżeckiego oraz od południa Gór Świętokrzyskich.

Głównymi osiami morfologicznymi Powiatu są, prostopadle do siebie, doliny rzek Kamiennej i Kamionki. Dolina rzeki Kamiennej, o długości ok. 28 km w obrębie Powiatu i generalnym przebiegu W-E, posiada rzedne dna wahające się w granicach 280-217 m n.p.m. przy spadku podłużnym 0,2 %. Dolina rzeki Kamionki o długości 17 km i przebiegu S-N leży w całości na terenie Powiatu. Jej tereny źródłiskowe położone w rejonie Gozdu znajdują się na wysokości ok. 360 m n.p.m., a ujście do Kamiennej na rzednej ok. 235 m n.p.m. Spadek podłużny doliny wynosi 0,7 %.

Na południe od doliny Kamiennej wznosi się wysoczyzna Płaskowyżu Suchedniowskiego. Średnia jej wysokość waha się w granicach 340 – 350 m n.p.m. osiągając

w kilku kulminacjach rzędne 390 i 407 m n.p.m. Od doliny Kamiennej jest ona oddzielona wyraźną krawędzią w formie długich stoków o wysokości ok. 50 – 60 m. Wysoczyzna rozcięta jest doliną Kamionki, w rejonie Suchedniów – Skarżysko-Kamienna głębokość rozcięcia wynosi 40 – 50 m.

Południowy fragment powierzchni Powiatu w rejonie wsi Klonów, gm. Łączna, leży w obrębie Pasma Klonowskiego osiągającego kulminację na Bukowej Górze (483 m n.p.m) należącego do krainy Gór Świętokrzyskich.

Północno-zachodni fragment powierzchni Powiatu położony na północ od doliny Kamiennej obejmuje swym zasięgiem wysoczyznę Garbu Gielniowskiego o średniej wysokości 300–320 m n.p.m. z kulminacją na Górze Altana 408 m n.p.m.

Północno-wschodni kraniec Powiatu, w rejonie Skarżyska Kościelnego, należy do Przedgórze Iłżeckiego. Jest to teren dość nisko położony w stosunku do otaczających go wysoczyzn o średniej rzędnej wahającej się w granicach 230–240 m n.p.m. z kulminacją na Grzybowej Górze (254 m n.p.m.).

2.4.2. Warunki klimatyczne

Powiat Skarżyski położony jest na granicy dwóch regionów klimatycznych Małopolskiego i Mazowieckiego, dlatego występują tu elementy charakterystyczne dla strefy pośredniej, gdzie ścierają się wpływy klimatu wyżynnego i nizinnego.

Średnia temperatura roczna wynosi 6,8 °C i jest zbliżona do przeciętnej w kraju. Najcieplejsze miesiące roku to: lipiec – 17,6 °C, sierpień – 16,6 °C i czerwiec – 16 °C. W Powiecie występuje przeciętnie 40 dni gorących i upalnych – powyżej 25 °C. Najchłodniejsze miesiące w roku: styczeń i luty (najniższa średnia – 4 do –5,2 °C) z około 43 dniami mroźnymi i bardzo mroźnymi. Rocznie występuje około 133 dni z przymrozkami, gdzie pierwsze pojawiają się już we wrześniu, a ostatnie, wiosenne, w drugiej połowie maja. Ma to swoje konsekwencje w krótszym, o ok. 2 tygodnie, okresie wegetacyjnym, który trwa ok. 195 dni od połowy kwietnia do początku listopada.

Na terenie Powiatu notuje się ok. 55 dni pogodnych i ok. 120 pochmurnych. Najmniejsze zachmurzenie występuje od maja do września, największe przypada na miesiące zimowe (zwłaszcza grudzień). W ciągu roku jest ok. 30 dni mglistych (głównie w listopadzie).

Średnia roczna suma opadów w powiecie wynosi 630 mm, z maksimum w lipcu (ok. 90 mm) i minimum w lutym (ok. 30 mm). Średnio w roku przypada 148 dni z opadami (najwięcej dni z opadami w listopadzie, najmniej w październiku). Opady śniegu występują od października do maja – ok. 47 dni. Pokrywa śnieżna zaczyna się tworzyć na początku grudnia, a zanika w pod koniec marca – średnio utrzymuje się od 65 do 78 dni. 17 dni w roku notuje się burze (maksimum w lipcu).

Na obszarze Powiatu przeważa cyrkulacja zachodnia wiatru – ok. 19%, południowo-zachodnia – 12% i północno-zachodnia – 9%. Cisze występują w ok. 22%. Dominują wiatry o prędkości nie przekraczającej 5 m/s. Kanałem wentylacyjny dla Powiatu Skarżyskiego jest dolina Kamiennej, której oś podłużna pokrywa się z głównym kierunkiem wiatrów.

2.4.3. Hydrografia

Powiat Skarżyski leży na obszarze czterech zlewni drugiego rzędu. Rzeki te to: Kamienna, (obejmująca ok. 85% powierzchni Powiatu), Pilica, Iłzanka i Nida. Ponadto zachodnia część Powiatu (rejon Świniej Góry) odwadniana jest przez rzekę Krasną z dopływami należy do zlewni Pilicy. Do zlewni Iłzanki należy ciek wypływający z rejonu

wsi Kierz Niedźwiedzi. Do zlewni Lubrzanki należą cieki spływające z południowych stoków Pasma Kłownowskiego.

Obecnie na terenie Powiatu Skarżyskiego istnieją 4 zbiorniki retencyjne: „Rejów” w Skarżysku-Kamiennej, „Suchedniów” w Suchedniowie na rzece Kamiennej, „Mostki” (gm. Suchedniów) na rzece Żarnówce i zbiornik „Jaśle” w Łącznej na rzece Jaślana.

Na obszarze Powiatu Skarżyskiego wody podziemne występują w poziomach: sylursko-dewońskim, triasowym, jurajskim i czwartorzędowym.

Na terenie Powiatu znajdują się o Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: nr 415 – Górna Kamienna oraz 414 – Zagnańsk i w niewielkim fragmencie nr 419 – Bodzentyn.

2.4.4. Obszary leśne i chronione

W Powiecie Skarżyskim lesistość wynosi 22.975,8 ha powierzchni, czyli 56,80 %. Największe kompleksy leśne występują w gminach Bliżyn, Suchedniów i Łączna.

Na terenie Powiatu Skarżyskiego występują indywidualne formy ochrony przyrody funkcjonujące w ramach Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych, który tworzą:

- Świętokrzyski Park Narodowy,
- 2 parki krajobrazowe: Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy, Sieradowicki Park Krajobrazowy,
- 5 obszarów chronionego krajobrazu: Suchedniowsko-Oblęgorski OChK, OChK Doliny Kamiennej, Podkielecki OChK, Sieradowicki OchK, Konecko-Łopuszniański OChK,
- 3 rezerwaty przyrody: Ciehostowice, Świnia Góra i Dalejów,
- 1 rezerwat archeologiczny: „Rydno”,
- 1 stanowisko dokumentacyjne w gminie Suchedniów,
- 6 użytków ekologicznych w gminie Bliżyn,
- Specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 mające znaczenie dla wspólnoty: „Lasy Suchedniowskie”, „Dolina Krasnej” „Łysogóry”, „Ostoja Sieradowicka”, „Ostoja Barcza”, „Lasy Skarżyskie”, „Uroczysko Pięty”, „Dolina Czarnej”,
- pomniki przyrody: Skarżysko-Kamienna – 8 szt., Suchedniów – 7 szt., Bliżyn – 17 szt., Łączna – 3 szt., Skarżysko Kościelne – 10 szt. (wg danych RDOŚ Kielce, stan na 05.04.2011).

3. Analiza stanu obecnej gospodarki odpadami w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator

3.1. Opis infrastruktury związanej z gospodarką odpadami

W Skarżysku-Kamiennej znajduje się nieczynne składowisko odpadów komunalnych – „Łyzwy”, które funkcjonowało do 2005r. Na zamkniętym składowisku zostanie przeprowadzona rekultywacja całego terenu według opracowanego projektu. Ponadto na terenie powiatu znajdują się trzy nieczynne (zrekultywowane) składowiska odpadów przemysłowych: w Skarżysku-Kamiennej popiołów dymnicowych, w Skarżysku Kościelnym osadów pogalwanicznych oraz w Bliżynie odpadów lakierniczych. Na terenie Powiatu znajdują się również laguny osadowe Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Skarżysku-Kamiennej oraz wylewisko ścieków poługowniczych w Bliżynie. Składowisko odpadów przemysłowych w Bliżynie (nieczynne od 1996r.) oraz wylewisko ścieków poługowniczych zostały zrekultywowane, dodatkowo wylewisko zostało zasypane warstwą ziemi. Osadnik ścieków bytowych z osiedla i chemicznego laboratorium w Bliżynie funkcjonował do 2000r. Natomiast składowisko osadów pogalwanicznych w Skarżysku Kościelnym (od 2000r.) jest już nieeksploatowane, składowisko zostało zrekultywowane przez Zakłady Metalowe „Mesko” S.A.

W 2007 roku w Skarżysku-Kamiennej wybudowana została sortownia odpadów wraz z produkcją paliwa alternatywnego oraz została rozwinięta selektywna zbiórka odpadów (Zakład Segregacji i Odzysku Odpadów Komunalnych i Produkcji Paliwa Alternatywnego).

Zakupiono i zamontowano linię do belowania surowców wtórnych, linię do segregacji odpadów selektywnie zebranych i odzyskanych ze zmieszanych odpadów oraz część linii do produkcji paliwa RDF. Bardzo istotne stało się wybudowanie Zakładu, w którym powstały linie do podczyszczania odpadów w celu wydzielenia handlowych frakcji surowców wtórnych nadających się do dalszego wykorzystania w przemyśle, linii do sortowania odpadów zmieszanych oraz do produkcji paliwa alternatywnego.

Na terenie Powiatu prowadzona jest zbiórka odpadów zmieszanych oraz zbiórka selektywna (tworzywa sztuczne, szkło, makulatura):

Miasto Skarżysko-Kamienna

Na terenie miasta Skarżysko-Kamienna nie ma pełnego systemu selektywnej zbiórki odpadów – system wymaga doskonalenia w kierunku zwiększenia odzysku surowców. Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest na 3 osiedlach. Do selektywnej zbiórki odpadów stosuje się odpowiednio oznaczone worki przeznaczone do segregacji na frakcję suchą (szkło, tworzywa sztuczne, papier i tektura) i mokrą:

- pojemniki kontenerowe w zabudowie wielorodzinnej,
- odpowiednio oznakowane worki w rozproszonej zabudowie indywidualnej.

Odpady są odbierane z terenu nieruchomości przez upoważnione firmy i w zabudowie wielorodzinnej pojemniki opróżniane są codziennie. Odpady w zabudowie jednorodzinnej odbierane są raz w miesiącu.

Miasto i Gmina Suchedniów

Do gromadzenia odpadów stosowane są pojemniki o pojemności 1,1 m³ i 500 l. oraz indywidualne pojemniki o pojemności 110 l. przy zabudowie jednorodzinnej. Częstotliwość wywożenia odpadów jest ustalona i odbywa się w poszczególnych sołectwach według ustalonego harmonogramu – dwa razy w miesiącu. Na terenie gminy znajdują się również kontenery typu KP-7 w ilości 5 szt. ustawione przy cmentarzu.

Gmina Bliżyn

W gminie Bliżyn selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest od 2003 r. W 2010r. selektywnie zbierano odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych oraz odpady niebezpieczne. Tworzywa sztuczne zbierane są przez mieszkańców w żółtych 120 litrowych workach i odbierane raz w kwartale bezpośrednio z nieruchomości. Odpady komunalne zmieszane zbierane są przez właścicieli nieruchomości w pojemnikach lub workach 110 i 120 l.

Gmina Łączna

Na terenie gminy znajdują się przede wszystkim indywidualne gospodarstwa domowe, w związku z tym istnieje system indywidualny zbiórki odpadów. Do gromadzenia odpadów stosowane są pojemniki lub worki o pojemności 110-120 l dostosowane do rodzaju i charakteru zabudowy.

Częstotliwość wywożenia odpadów jest ustalona i odbywa się zgodnie z harmonogramem. Na terenie gminy znajduje się również 26 szt. pojemników typu „IGLOO” ustawionych w miejscach ogólnodostępnych dla mieszkańców gminy, które opróżniane są na zgłoszenie.

Gmina Skarżysko Kościelne

Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest od 1999r. Objętych jest nią 100% mieszkańców. Segregacja obejmuje złom, szkło białe i kolorowe, a od 2002 r. również plastik. W tym celu rozdawane są mieszkańcom worki. Odbiór następuje na podstawie ogłaszanego harmonogramu odbioru. Odpady zmieszane zbierane są w workach o pojemności 0,11; 0,22 i 1,1 m³ raz w miesiącu. Odpady segregowane odbierane są co dwa miesiące.

Zbieraniem i transportem odpadów komunalnych w poszczególnych gminach zajmują się firmy prywatne, posiadające stosowne zezwolenia wydane przez wójtów i burmistrza oraz Miejskie Usługi Komunalne w Skarżysku-Kamiennej.

Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest we wszystkich gminach w Powiecie – jednak wymaga usprawnienia.

Tabela 4. Wykaz składowisk odpadów przemysłowych na terenie Powiatu Skarżyskiego:

<i>Miejscowość gmina</i>	<i>Rok uruchomienia/zamknięcia</i>	<i>Typ instalacji</i>	<i>Właściciel/zarządzający</i>	<i>Rodzaj składowanych odpadów</i>	<i>Powierzchnia składowiska [ha]</i>
Skarżysko-Kamienna	1976/ fragment składowiska nr działki 22/2 i 52 zamknięte z dniem 31 grudnia 2005 przysypany ziemią	Składowisko nadpoziomowe	Energetyka Ciepła m. Skarżysko-Kamienna Sp. z o.o.	Popioły lotne z węgla kamiennego	5,5
Skarżysko-Kamienna	b.d.	zbiorniki ziemne, laguny osadowe	MPWiK w Skarżysku-Kamiennej	osady ściekowe	7,38

Bliżyn	1957/1996	Składowisko nadpoziomowe	Zakład Farb i Lakierów „Polifarb” Bliżyn w likwidacji	Odpady farb i lakierów oraz odpady poprodukcyjne	0,7
Bliżyn	1960/1996	Wylewisko	Zakład Farb i Lakierów „Polifarb” Bliżyn w likwidacji	Odpady płynne poługowiczne z produkcji farb i lakierów	0,16
Bliżyn	1970/2000	Osadnik ścieków bytowych z osiedla i chemicznych z laboratorium	Zakład Farb i Lakierów „Polifarb” Bliżyn w likwidacji	Odpady farb i chemikaliów, puszki po komponentach, szlaka pokutnicza z XIX w., zaoliwione czyszcziwa	1,93
Michałów gm. Skarżysko Kościelne	1974/2000	stawy osadowe	Zakłady Metalowe Mesko S.A.	odpady pogalwaniczne	1,0

*wg informacji uzyskanych z gmin

3.2. Charakterystyka wytwarzanych odpadów

3.2.1. Odpady komunalne

W wielu gospodarstwach wiejskich i domowych z obrzeży miast Powiatu Skarżyskiego odpady segregowane są z przeznaczeniem na kompost – odpady kuchenne, z uprawy polowej, przydomowych działek. W grupie odpadów gospodarskich znajdują się również odpady niebezpieczne typu: opakowania po lekach, środki medyczne, opatrunkowe, opakowania i resztki środków chemicznych i ochrony roślin. Ich unieszkodliwianie w sposób gospodarski, w przydomowych kotłowniach, ma degradujący wpływ na środowisko.

Ilości wytworzone odpadów komunalnych na terenie działania Związku Międzygminnego Utylizator wyliczono według wskaźników generowania ilości odpadów komunalnych przyjętych w PGO dla Województwa Świętokrzyskiego.

Tabela 5. Szacunkowa ilość odpadów wytwarzanych na terenie działania Związku Międzygminnego Utylizator w 2008 r. w podziale na poszczególne strumienie:

Lp.	Fracje odpadów	Masa odpadów [Mg]		
		tereny wiejskie	tereny miejskie	ogółem
1	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	502	3 317	3 819
2	Odpady zielone	110	254	364
3	Papier i tektura w tym opakowania	447	2 784	3 231
4	Odpady wielomateriałowe w tym opakowania	149	930	1 079
5	Tworzywa sztuczne w tym opakowania	397	1 915	2 312

6	Szkło w tym opakowania	254	1 084	1 338
7	Metal w tym opakowania	151	631	782
8	Odzież, tekstylia	41	199	240
9	Drewno w tym opakowania	57	231	288
10	Odpady niebezpieczne	28	111	139
11	Odpady mineralne w tym frakcja popiołowa	896	1 168	2 064
12	Odpady z ogrodów (20 02)	69	712	781
13	Odpady z targowisk (20 03 02)	69	178	247
14	Odpady z czyszczenia ulic i placów (20 03 03)	46	415	461
15	Odpady wielkogabarytowe	230	890	1 120
Razem		3 446	14 819	18 265

* Obliczenia własne w oparciu o wskaźniki PGO dla Województwa Świętokrzyskiego (wskaźnik kg/M x liczba mieszkańców)

Tabela 6. Ilość odpadów zmieszanych zebranych na terenach poszczególnych gmin w latach 2004-2008:

Gmina	Ilość zebranych odpadów zmieszanych [Mg]				
	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.
Miasto Skarżysko-Kamienna	6 507,00	9 520,00	4 440,00	7 948,11	8 141,10
Miasto i Gmina Suchedniów	1 193,00	1 052,70	1 624,50	935,70	1 119,40
Gmina Bliżyn	1 883,51	1 910,68	1 948,20	830,00	632,00
Gmina Łączna	nie rejestrowano	nie rejestrowano	88,02	113,13	274,11
Gmina Skarżysko Kościelne	114,30	115,80	129,60	114,29	192,83

*wg informacji uzyskanych z Urzędów Gmin

Gromadzone przez właścicieli gospodarstw odpady komunalne to przede wszystkim: odpady kuchenne, opakowaniowe i z ogrodów.

W 2008r. na terenie Związku zebrano ok. 10 359,44 Mg odpadów zmieszanych i 311,76 Mg odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki. Porównując ilości odpadów komunalnych produkowanych na terenie Związku, które według szacunkowych wyliczeń wynoszą 18 265 Mg w roku 2008 z ilością odpadów zebranych i poddanych unieszkodliwieniu widoczna jest duża różnica.

Odpady komunalne zgromadzone przez właścicieli nieruchomości odbierane są przez wyspecjalizowane firmy świadczące usługi w zakresie zbiórki odpadów komunalnych oraz posiadające stosowne zezwolenia.

3.2.2. Osady ściekowe

Komunalne osady ściekowe to w rozumieniu ustawy o odpadach, pochodzący z oczyszczalni ścieków osad z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych.

Możliwości zagospodarowania osadów ściekowych stosowanych w praktyce w dużej skali jest niewielkie. Problem gospodarki osadami ściekowymi jest najczęściej rozwiązywany poprzez:

- składowanie,
- unieszkodliwianie,
- mokre utlenianie,
- fermentację metanową,
- kompostowanie,
- spalanie z wykorzystaniem osadów do wytwarzania energii,
- wykorzystanie przyrodnicze (np. nasadzenia trzciny na lagunach).

Na terenie Związku Międzygminnego Utylizator znajdują się 4 oczyszczalnie ścieków komunalnych w Skarżysku-Kamiennej, Suchedniowie, Michniowie i Kamionkach, na której powstają odpady należące do 19 grupy - osady ustabilizowane oraz skratki i piasek z piaskowników.

Długość sieci kanalizacyjnej w Powiecie Skarżyskim wg GUS na koniec 2009 roku wynosiła 128,8 km, przy długości sieci wodociągowej 471,8 km.

Osady nie były poddawane procesowi termicznego przekształcania ani kompostowane.

W 2009r. 310 Mg wytworzonych osadów ściekowych wykorzystano do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne.

Tabela 7. Wytwarzanie oraz sposób zagospodarowania osadów ściekowych powstających na terenie gmin należących do Związku Międzygminnego Utylizator:

Ilość osadów wytworzonych w ciągu roku:	Masa osadów [Mg]			
	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
ogółem	817	1052	736	749
składowane razem	175	211	197	9
magazynowane czasowo	642	841	539	430

*GUS

Największą przepustowość ma oczyszczalnia ścieków w mieście Skarżysko-Kamienna, która wynosi 15000 m³/d w okresie bezdeszczowym i 24000 m³/d w okresie deszczowym. Ogólna liczba mieszkańców obsługiwana przez oczyszczalnię to około 47 893 osoby. Znacznie mniejszą przepustowość ma miejska oczyszczalnia ścieków na terenie miasta Suchedniów i wynosi 3055 m³/d, która obsługuje 6 585 osób (dane GUS, stan na 31.12.2009r.).

3.2.3. Odpady wielkogabarytowe

Odpady wielkogabarytowe są to wszelkiego rodzaju odpady o wymiarach uniemożliwiających lub utrudniających ich gromadzenie w pojemnikach do zbiórki odpadów, tj. meble, dywany, wózki dziecięce, rowery, opakowania, skrzynie itp.

Szacunkowa ilość wytworzonych na terenie działania Związku Międzygminnego Utylizator odpadów wielkogabarytowych w roku 2008 wyniosła 1120 Mg. W gminach Bliżyn i Skarżysko Kościelne mieszkańcy zgłaszają w Urzędach chęć wywozu odpadów, które są wywożone przez wynajętych do tego przewoźników. W Skarżysku-Kamiennej odpady wielkogabarytowe odbierane są minimum raz w roku poprzez organizowane wystawki. Odbiorem zajmują się firmy, które posiadają zezwolenie na prowadzenie działalności. W gminie Suchedniów usuwanie odpadów wielkogabarytowych odbywa się zgodnie z obowiązującym harmonogramem, na indywidualne zlecenie firmie wywozowej, dostarczanie ich do specjalnych miejsc zbiórki odpadów wielkogabarytowych. W gminach Bliżyn i Łączna zbiórka odpadów wielkogabarytowych odbywa się raz w roku w systemie akcyjnym (tzw. „wystawka” - mobilny punkt zbiórki).

Odpady wielkogabarytowe z gmin odbierała firma: Miejskie Usługi Komunalne Sp. z o.o. w Skarżysku-Kamiennej, ul. 1-go Maja 103.

3.2.4. Odpady budowlane i odpady z infrastruktury drogowej

Odpady tego typu powstają w trakcie prac budowlanych, remontowych i rozbiórkowych. Odpady te powstają w wielu dziedzinach gospodarki komunalnej, budowlanej, w przemyśle, w rolnictwie i w wielu innych sektorach gospodarczych. Z uwagi na rozproszenie źródeł powstawania odpadów budowlanych i odpadów z infrastruktury drogowej, ich ilość jest trudna do zbilansowania.

Odpady tego rodzaju bardzo często są zagospodarowywane przez samych wytwórców we własnym zakresie, np. do prac niwelacyjnych, utwardzania placów i dróg. Odpady takie trafiają również na składowisko odpadów, gdzie są wykorzystywane jako przesyпки technologiczne. Odpady te są także odbierane na zgłoszenie przez firmy świadczące usługi w zakresie zbierania odpadów komunalnych.

3.2.5. Odpady niebezpieczne

W określonych przez prawo warunkach i czasie, wytwórcy lub odbiorcy odpadów mogą tymczasowo magazynować na swoim terenie odpady, przeznaczone do wykorzystania lub unieszkodliwienia (bez składowania). Gospodarkę odpadami niebezpiecznymi regulują zapisy w ustawach i rozporządzeniach: ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo Ochrony Środowiska, Ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r – Prawo ochrony środowiska, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach, rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 rok w sprawie katalogu odpadów. Transport ma być zgodny z przepisami dotyczącymi transportu materiałów niebezpiecznych. Ewidencja odpadów będzie prowadzona zgodnie z rozporządzeniem MŚ z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów.

Na terenie Powiatu, wśród odpadów niebezpiecznych dominują głównie: zużyte baterie i akumulatory ołowiowe, lampy fluorescencyjne, przepracowane oleje, przeterminowane leki i chemikalia. Często odpady te wyrzucane są przez mieszkańców do

pojemników na odpady komunalne, skąd są wywożone do sortowni, gdzie część odpadów niebezpiecznych jest odzyskiwana i unieszkodliwiana.

Zorganizowane zbieranie odpadów niebezpiecznych występuje w niektórych placówkach handlowych – baterie, akumulatory, sprzęty elektryczne (sprzęt RTV i AGD) z częściami niebezpiecznymi, opakowania po środkach ochrony roślin.

Na terenie Związku Międzygminnego Utylizator znajdują się Gminne Punkty Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON):

- w Skarżysku-Kamiennej zlokalizowany przy ul. 1-go Maja 103 na terenie siedziby Miejskich Usług Komunalnych Sp. z o.o.
- gmina Suchedniów - firma „Metalika” ul. Stokowiec 1a, Suchedniów i P.H.U.P. WOMAR, ul. Fabryczna 5/6.

Stacje demontażu samochodów w Powiecie Skarżyskim (wg. Świętokrzyskiego Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach):

1. PPUH Stacja Demontażu Jerzy Sieczka, ul. 3 Maja Skarżysko-Kamienna
2. Auto-Złom Karol Kasperk, ul. Asfaltowa 1, Skarżysko Kamienna,
3. U. Rudnicka i A. Kuźdub Spółka Jawna, ul. Asfaltowa 1, Skarżysko-Kamienna
4. Złomotex Sp.j. ZPH Rajczyk, ul. Obuwnicza 5, Skarżysko-Kamienna.

Na terenie Związku Międzygminnego Utylizator nie ma zlokalizowanych mogilników z przeterminowanymi środkami ochrony roślin. Odpady niebezpieczne są wywożone poza teren Związku – do unieszkodliwienia lub przeróbki. Na terenie Związku nie istnieją także zwałowiska odpadów wydobywczych przeznaczonych do wykorzystania lub rekultywacji.

We wszystkich gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator przeprowadzona została inwentaryzacja miejsc występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenia dla środowiska (inwentaryzacja pokryć dachowych zawierających azbest).

Ilość odpadów niebezpiecznych znajdujących się w grupie wytworzonych odpadów komunalnych można oszacować na podstawie wskaźników generowania strumienia odpadów komunalnych zawartych w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego. Szacuje się, że na terenie Związku w 2008 r. wytworzonych zostało 139 Mg odpadów niebezpiecznych.

3.2.6. Odpady medyczne i weterynaryjne

Odpady medyczne powstają w placówkach medycznych w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Miejscami powstawania odpadów medycznych są także przychodnie i ośrodki zdrowia oraz gabinety lekarskie i apteki.

Szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska stanowią odpady medyczne klasyfikowane jako odpady niebezpieczne.

Gospodarka niebezpiecznymi odpadami medycznymi w placówkach służby zdrowia prowadzona jest zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o odpadach oraz w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 23 sierpnia 2007r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. 2007 Nr 162, poz. 1153). W Powiecie Skarżyskim odpady powstające w placówkach służby zdrowia segregowane są u „źródła” ich powstawania, a następnie przekazywane uprawnionym firmom, posiadającym stosowne zezwolenia w zakresie gospodarki odpadami, w celu unieszkodliwienia.

Na terenie Związku rocznie wytwarzanych jest ok. 30 Mg odpadów medycznych.

Odpady medyczne, pochodzące ze szpitala, ośrodków zdrowia, gabinetów lekarskich i innych placówek, zostają unieszkodliwiane w spalarni, zlokalizowanej przy dawnym Szpitalu Kolejowym w Skarżysku-Kamiennej. W instalacji do unieszkodliwiania odpadów medycznych wykorzystuje się proces termicznej utylizacji odpadów w spalarni gazowej COMBUST-ECO typ FIP.

Odpady przekazywane do spalarni to przede wszystkim specyficzne odpady medyczne (kody odpadów: 180101, 180102, 180103, 180104, 180106, 180107, 180109, 180182, 180201, 180202, 180203, 180208): zużyte materiały opatrunkowe, sprzęt jednorazowego użytku, szczątki pooperacyjne i posekcyjne, materiał biologiczny oraz inne odpady ze szpitali i oddziałów zakaźnych, a także odpady weterynaryjne.

Przeterminowane leki oraz medykamenty, powstające w znikomych ilościach w aptekach odbierane są przez specjalistyczne firmy, z którymi apteki mają podpisane umowy.

Odpady weterynaryjne powstają w wyniku badania, leczenia i świadczenia usług weterynaryjnych. Rocznie na terenie Związku wytwarza się ok. 1 Mg odpadów weterynaryjnych.

Podobnie, jak w przypadku odpadów medycznych, powstające na terenie Związku odpady weterynaryjne segregowane są u „źródła” ich powstawania, a następnie przekazywane są uprawnionym firmom, posiadającym stosowne zezwolenia w zakresie gospodarki odpadami, w celu unieszkodliwiania. Na terenie woj. świętokrzyskiego działa firma Saria Małopolska Sp. z o.o. w Krakowie Oddział Wielkanoc (Gołcza), która zajmuje się odbiorem padłych zwierząt z terenu całego województwa.

3.2.7. Baterie i akumulatory

Baterie i akumulatory są stosowane powszechnie jako przenośne źródła prądu. Występują w postaci wielkogabarytowej i małogabarytowej. Akumulatory wielkogabarytowe można podzielić na:

- kwasowo – ołowiowe,
- niklowo – kadmowe.

Baterie i akumulatory małogabarytowe można podzielić na:

- baterie: alkaliczne, manganowe, litowe, srebrowe;
- akumulatory: niklowo - kadmowe, wodorokowe, litowe.

Na terenie Związku zarejestrowanych jest ok. 19,5 tys. pojazdów. Przy takiej liczbie zarejestrowanych pojazdów oraz przy założeniu średniej „żywności” akumulatora na około 5 lat oraz średniej wagi akumulatora 12 kg (samochody osobowe) i 34 kg (samochody ciężarowe, autobusy) szacuje się, że rocznie powstaje około 50 Mg odpadów tego rodzaju.

Firmy zajmujące się usługami handlowymi mają podpisane umowy z firmami dotyczące odbioru zużytych akumulatorów i transportu ich w celu unieszkodliwienia. Część odpadów typu baterie trafia wraz ze strumieniem odpadów komunalnych do sortowni.

Zużyte baterie przekazywane są przy współpracy z firmą REBA Organizacja Odzysku S.A. do Dolnośląskiej Korporacji Ekologicznej Sp. z o.o. ul. Kopalniana 7, 59-101 Polkowice.

3.2.8. Odpady zawierające azbest

Od 1997 r. w na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 1997. Nr 101, poz. 628).

W następnych latach wprowadzono szereg kolejnych aktów prawnych (ustaw i rozporządzeń) regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

Na terenie województwa świętokrzyskiego znajduje się wg szacunków ok. 591 240 Mg materiałów zawierających azbest. Duża część tych wyrobów jest już wyeksploatowana, wiele posiada naruszoną lub skorodowaną powierzchnię umożliwiając emisję szkodliwego azbestu. Zgodnie z WPGO koniecznym jest przeprowadzenie inwentaryzacji i opracowania programu likwidacji azbestu na terenie całego województwa Świętokrzyskiego. Najważniejszym zadaniem jest zebranie przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast od osób fizycznych, a przez marszałka województwa od osób prawnych – stosownych informacji dotyczących miejsc, rodzaju i ilości zabudowanych wyrobów zawierających azbest. Na tej podstawie można będzie podjąć zsynchronizowane i ukierunkowane działania dla pozyskania dodatkowych środków pomocowych na usuwanie wyrobów zawierających azbest, budowę składowisk odpadów i oczyszczanie terytorium województwa z azbestu.

Wszystkie gminy na terenie Związku przeprowadziły inwentaryzację wyrobów azbestowych.

Tabela 8. Ilość odpadów zawierających azbest zinwentaryzowanych na terenie Związku Międzygminnego Utylizator:

Lp.	Gminy	Ilość zinwentaryzowanych odpadów zawierających azbest [m ²]
1.	Bliżyn	378 670
2.	Łączna	16 000
3.	Skarżysko Kościelne	233 413
4.	Skarżysko-Kamienna	114 382
5.	Suchedniów	179 423

* informacje uzyskane z Urzędów Gmin

Zebranie informacji dotyczących miejsc, rodzaju i ilości wyrobów zawierających azbest pozwoli w późniejszym etapie przeprowadzić prace, które określą faktyczne zagrożenie terenu Związku emisją azbestu.

Na terenie Związku program usuwania azbestu opracowały gminy: Suchedniów, Skarżysko-Kamienna, Skarżysko Kościelne i Bliżyn.

Inwentaryzacja azbestu powinna być corocznie aktualizowana, gdyż stanowi ona podstawowe źródło wiedzy niezbędnej dla podejmowania konkretnych działań. Przy dokonywaniu spisu do celów inwentaryzacyjnych należy dokonać również oceny stanu i rodzaju wyrobu zawierającego azbest (jeżeli wyroby zawierające azbest są uszkodzone, popękane lub widoczna jest erozja jej powierzchni wówczas należy te wyroby jak najszybciej usunąć, zlecając prace firmom posiadającymi zatwierdzone przez Starostę Program gospodarki odpadami zawierającymi azbest). W Starostwie Powiatowym w Skarżysku-Kamiennej znajduje się wykaz jednostek, posiadających stosowne pozwolenia w zakresie gospodarki odpadami remontowymi zawierającymi azbest w regionie.

Usunięte wyroby azbestowe stanowią odpad, który powinien być zdeponowany na składowisku odpadów niebezpiecznych.

Obecnie na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonuje 1 składowisko przyjmujące odpady zawierające azbest w miejscowości Dobrów (gmina Tuczępy).

Na terenie gminy Skarżysko-Kamienna w latach 2008-2009 w 100% finansowano demontaż, transport i utylizację azbestu demontowanego na budynkach u osób fizycznych. W 2010r. finansowano tylko transport i utylizację azbestu.

3.2.9. Pestycydy

Odpady zawierające pestycydy pochodzą z przeterminowanych i wycofanych z obrotu środków ochrony roślin, a także z bieżącej produkcji, dystrybucji i stosowania tych środków w rolnictwie.

Na terenie Związku Międzygminnego Utylizator nie ma magazynów nieprzydatnych środków ochrony roślin. Opakowania po środkach ochrony roślin (o kodzie 15 01 10) są odbierane przez firmy, które posiadają odpowiednie zezwolenia na zbieranie odpadów opakowaniowych. Rolnicy i działkowcy mogą oddawać opakowania po środkach ochrony roślin do punktów sprzedaży tych środków.

3.2.10. Odpady zawierające PCB

Według prawa ochrony środowiska, PCB zaliczane są do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i dlatego zabronione jest jego wprowadzanie do obrotu lub poddawanie procesom odzysku.

Ze względu na właściwości dielektryczne PCB znalazły zastosowanie jako:

- podstawowe składniki cieczy izolacyjnych do napełniania transformatorów i kondensatorów;
- płyny hydrauliczne;
- dodatki do farb i lakierów;
- plastyfikatory do tworzyw sztucznych;
- środki konserwujące i impregnujące.

Dopuszcza się wykorzystanie PCB w użytkowanych urządzeniach lub instalacjach nie dłużej niż do 30 czerwca 2010 r. W związku z tym zachodzi konieczność zintensyfikowania procesu wycofywania z użytkowania urządzeń zawierających PCB.

Na terenie województwa świętokrzyskiego brak jest uprawnionego podmiotu gospodarczego zajmującego się unieszkodliwianiem urządzeń i odpadów z PCB. Obecnie na terenie kraju działają dwie nowoczesne instalacje do unieszkodliwiania PCB wyposażone w system monitorowania gazowych produktów spalania:

- Zakłady Azotowe ANWIL S. A. we Włocławku,
- Zakłady Chemiczne ROKITA S. A. w Brzegu Dolnym.

Do unieszkodliwiania olejów zawierających PCB służy również instalacja SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej.

3.2.11. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

W Polsce obowiązuje podział sprzętu elektrycznego i elektronicznego na następujące grupy:

- wielkogabarytowe - urządzenia gospodarstwa domowego (m.in. lodówki, zmywarki, pralki, kuchenki, urządzenia wentylacyjne),
- małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego (m.in. odkurzacze, żelazka, wagi, suszarki do włosów),
- sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny (np. komputery, drukarki, telefony komórkowe, kalkulatory),
- sprzęt audiowizualny (np. telewizory, radia, kamery video),
- sprzęt oświetleniowy (np. oprawy oświetleniowe do lamp fluorescencyjnych, lampy sodowe),

- *narzędzia elektryczne i elektroniczne, z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych (np. wiertarki, maszyny do szycia, kosiarki),*
- *zabawki,*
- *sprzęt rekreacyjny i sportowy (np. konsole do gier video, kolejki elektryczne),*
- *przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepionych i skażonych produktów (np. sprzęt do radioterapii, do badań kardiologicznych),*
- *przyrządy do nadzoru i kontroli (np. czujniki dymu, panele sterownicze) oraz automaty do wydawania np. napojów, pieniędzy.*

Od 2005 roku obowiązuje ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495), która wdraża postanowienia dyrektywy 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE). Obecnie tworzony jest system gospodarowania zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, który zobowiązuje użytkowników sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych do jego selektywnego zbierania i przekazywania uprawnionym podmiotom. Zużyty sprzęt jest następnie demontowany w zakładach przetwarzania, a wyodrębnione frakcje przekazywane są do specjalistycznych instalacji.

Do finansowania całego systemu zobowiązani są wprowadzający sprzęt na rynek.

Od 1 lipca 2006 r., zgodnie z ustawą o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi rejestr przedsiębiorców wprowadzających, na rynek, zbierających i przetwarzających sprzęt elektryczny i elektroniczny. Przedsiębiorcy zobowiązani są do składania kwartalnych sprawozdań o ilości i masie wprowadzanego sprzętu, o masie zużytego sprzętu zebranego poddanego przetwarzaniu, odzyskowi, w tym recyklingowi oraz unieszkodliwianiu. Zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. nr 180, poz. 1495) w zbiórkę zużytego sprzętu włączone są placówki handlu detalicznego i hurtowego. Przy sprzedaży urządzeń i artykułów gospodarstwa domowego sprzedawcy detaliczni i hurtowi są zobowiązani do nieodpłatnego przyjęcia tego samego rodzaju zużytego sprzętu.

W gminach należących do Związku zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne można oddawać:

- P.P.H.U. MPC Jędrys Michał, ul. Towarowa 2, Skarżysko- Kamienna,
- P.H.U.P. WOMAR w Suchedniowie przy ul. Fabrycznej 5/6,
- Miejskie Usługi Komunalne Sp. z o.o. w Skarżysku-Kamiennej, ul. 1 Maja 103.

W gminie Suchedniów zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny zbierany jest raz w miesiącu lub osobiście przekazywany w każdy dzień roboczy nieodpłatnie do P.H.U.P. WOMAR lub w przypadku zebrania większej ilości zgłoszenie na telefon.

Na terenie pozostałych gmin są organizowane okresowe zbiórki tzw. wystawki lub na zgłoszenie. Brak danych o ilości zebranych odpadów tego rodzaju.

3.2.12. Wraki samochodowe i opony

Ilość wraków samochodowych i opon jest trudna do oszacowania. Trudność ta wynika z braku obowiązku rejestrowania w Polsce liczby złomowanych rocznie samochodów, wieku samochodów, liczby i lokalizacji przedsiębiorstw zajmujących się skupem i unieszkodliwianiem wyeksploatowanych samochodów. Wycofane z eksploatacji samochody stanowią duże zagrożenie dla środowiska, bowiem zawierają oprócz złomu stalowego także inne substancje, w tym niebezpieczne tj. zużyty olej, płyny chłodnicze, zużyte akumulatory, zużyte opony, szkło i tworzywa sztuczne. Większość tych elementów może być wykorzystanych

jako surowiec wtórny. Około 85,3% ogólnej masy złomu samochodowego stanowią materiały przeznaczone do recyklingu.

Na terenie Związku zarejestrowanych jest 19,5 tys. pojazdów. Szacuje się, że rocznie powstaje 580 szt. wraków samochodowych. Przyjmując średnią masę samochodu 940 kg, uzyskuje się roczną masę złomu samochodowego na poziomie około 545 Mg. Ilość wraków samochodowych będzie rosła w związku z dużą liczbą starych samochodów sprowadzanych do Polski z Europy Zachodniej.

Przy założeniu wymiany opon średnio co 4-5 lat szacuje się, że rocznie na terenie Związku występuje konieczność unieszkodliwienia około 19 tys. szt. opon różnych rozmiarów. Wraki samochodowe są złomowane przez wyspecjalizowane firmy.

3.2.13. Oleje odpadowe

Przy liczbie pojazdów zarejestrowanych na terenie powiatu szacuje się, że rocznie powstaje około 60 000 litrów zużytego oleju.

Oleje odpadowe powstające w wyniku działalności gospodarczej na terenie Związku zbierane przez podmioty posiadające zezwolenia na zbieranie i transport tego rodzaju odpadów i przekazywane do regeneracji.

3.2.14. Odpady z sektora gospodarczego

Powstawanie tego rodzaju odpadów jest związane z działalnością usługowo-produkcyjną, prowadzoną przez podmioty gospodarcze. Są to odpady inne niż komunalne i niebezpieczne i powstają głównie w tzw. sektorze gospodarczym, za który uważa się poszczególne branże przemysłu, rolnictwo, rzemiosło i niektóre usługi.

Na terenie Związku do grupy największych wytwórców odpadów z sektora gospodarczego należą:

1. Zakłady Metalowe „Mesko” S.A.
2. Energetyka Ciepła Skarżysko-Kamienna
3. PPHU WTÓRPOL
4. SFW Zakład Ciepłowniczy w Suchedniowie
5. PKP Cargo w Skarżysku-Kamiennej
6. Zakład Wyrobów Kamionkowych „Marywil” S.A.
7. Kopalnia „Bukowa Góra”
8. DODONI Górczyńscy Sp. j. w Suchedniowie
9. Zakłady Metalowe SKAMET w Skarżysku-Kamiennej
10. ZEORK w Skarżysku-Kamiennej
11. Szpital Powiatowy w Skarżysku-Kamiennej

Największy udział w ogólnej ilości wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego mają odpady z procesów ciepłowniczych, ze względu na obecność trzech dużych kotłowni.

Duży udział mają też odpady z obróbki mechanicznej odpadów tekstylnych ze względu na obecność WTÓRPOLU – zakładu zajmującego się produkcją czyściwa bawełnianego.

Znaczną część odpadów w grupie odpadów przemysłowych stanowią odpady z grupy 17, są to materiały z rozbiórek, modernizacji i remontów, takie jak odpady z betonu i gruz, złom stalowy i żeliwny itp.

Wszystkie odpady z sektora gospodarczego wytworzone na terenie Związku są transportowane przez specjalistyczne firmy, posiadające odpowiednie zezwolenia w tym zakresie oraz unieszkodliwione (odpady niebezpieczne) lub wykorzystane gospodarczo.

Tabela 9. Gospodarka odpadami przemysłowymi w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator:

Wytworzone [Mg/rok]	Zagospodarowanie odpadów [Mg/rok]			
	Magazynowane	Odzysk	Unieszkodliwianie poza składowaniem	Unieszkodliwianie poprzez składowanie
31966,1	287,9	30587,0	419,1	672,1

*WIOS w Kielcach : Stan środowiska w województwie świętokrzyskim

Ustawa o odpadach nakłada na wytwórców i posiadaczy odpadów posiadanie stosownych zezwoleń i decyzji na prowadzenie działalności w zakresie wytwarzania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów. Odpady z sektora gospodarczego wytworzone na terenie Związku były transportowane przez specjalistyczne firmy, posiadające odpowiednie zezwolenia w tym zakresie oraz unieszkodliwione (odpady niebezpieczne) lub wykorzystane gospodarczo. Niewielki procent poddawany jest składowaniu.

3.3. Odpady poddawane procesom odzysku i unieszkodliwiania

Wstępną segregację odpadów „u źródła” prowadzą wszystkie gminy w powiecie. Ilość pozyskanych w ten sposób surowców wtórnych wyniosła w 2008 roku 311,76 Mg, co stanowi ok. 3% zbieranych na terenie Związku odpadów.

Funkcjonujący na terenie Związku system segregacji odpadów działa w oparciu o następujące pojemniki:

- kontenery o pojemności 7 m³, 1,1 m³ oraz 0,5 m³ – stosowane są najczęściej w obrębie zabudowy wielorodzinnej, w ośrodkach miejskich (Skarżysko-Kamienna, Suchedniów) oraz w obrębie zabudowy wiejskiej (gm. Łączna i gm. Bliżyn) oraz pojedyncze w pozostałych gminach;
- pojemniki lub worki 110 l i 120 l (indywidualne) – stosowane są w obrębie zabudowy jednorodzinnej zarówno w ośrodkach miejskich jak i wiejskich we wszystkich gminach.

Tabela 10. Ilość wyselekcjonowanych odpadów komunalnych poddawanych procesom odzysku (recykling materiałowy) w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator:

Rodzaj odpadu	Rok	Skarżysko- Kamienna	Suchedniów	Bliżyn	Łączna	Skarżysko Kościelne
		Odpady zbierane selektywnie [Mg]				
tworzywa sztuczne	2004	159,10	13,00	1,29	6,72	1,9
	2005	61,80	18,03	0,97	0,86	2,1
	2006	202,40	26,50	4,60	2,48	3,08
	2007	4,10	45,90	11,35	2,48	3,27
	2008	4,03	48,40	6,00	10,22	27,72

szkło	2004	104,50	11,50	1,74	105,60	4,7
	2005	142,80	28,30	0,92	33,30	4,1
	2006	175,70	22,40	3,60	19,06	14,09
	2007	153,80	29,70	5,40	19,06	9,22
	2008	113,75	38,10	1,50	21,53	6,56
makulatura	2004	111,60	-	1,35	-	1,5
	2005	75,00	-	0,46	-	1,9
	2006	795,90	-	3,90	-	2,1
	2007	2,20	0,80	8,20	-	0,5
	2008	2,20	10,50	0,60	-	-
metale	2004	3,40	-	-	-	-
	2005	33,40	-	-	-	-
	2006	2567,00	-	-	-	-
	2007	5,30	-	-	-	-
	2008	20,50	-	-	0,15	-

3.4. Instalacje oraz podmioty gospodarcze zajmujące się przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów

Podmioty posiadające zezwolenie na zbieranie akumulatorów na terenie gmin należących do Związku Międzygminnego Utylizator:

1. Zakład Przerobu Żłomu „METALIKA” Janusz Borowiec, ul. Stokowiec 1 a, 26-130 Suchedniów,
2. Mirosław Mięszala Sprzedaż det. Artykułów motoryzacyjnych, ul. 1-go Maja 39, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
3. Jarosław Zarębski JZJ Auto, ul. Norwida 19, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
4. Zofia Janek i Włodzimierz Działak - art. motoryzacyjne, ul. Niepodległości 10, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
5. P.P.H.U „DANMAR”, ul. Jodłowa 33, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
6. PPHU „EKO-SAM Świętokrzyski”, ul. Kościelna 7, 26-115 Skarżysko Kościelne,
7. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Wiesław Miernik, ul. Kościuszki 4, 26-130 Suchedniów,
8. Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe MAXOL Sp. z o.o. ul. Zagórska 20 b, 26-130 Suchedniów,
9. ACCAR Pan Kazimierz Mikołajczyk, ul. Kielecka 53 a, 26-130 Suchedniów,
10. P.H.H.D. i P. „MAT-BUD” Mirosław Kocia, ul. 3-go Maja 47, 26-110 Skarżysko-Kamienna.

Instalacje odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów:

1. Zakład Przerobu Żłomu „Metalika”, ul. Stokowiec 1a, Suchedniów,
2. Reko-plus Zakład Recyklingu Tworzyw Sztucznych, Jan Tamiołło, ul. 1 Maja 41, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
3. Przedsiębiorstwo „Ekonaks” Sp. z o.o., ul. Asfaltowa 1, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
4. Przedsiębiorstwo Handlowe „L&I” Zakład Recyklingu, ul. Moniuszki 26, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
5. EXPOL-BIS Sp. Jawna, W. Pawliszak, A. Pawliszak, ul. Wioślarska 1, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
6. PPHU „Wtórpol” ZPCHr, Leszek Wojteczek, ul. Żurawia 1 Skarżysko-Kamienna,

7. Firma Handlowa KOMA, Marek Kowalik, ul. Obywatelska 28A, 26-110 Skarżysko-Kamienna.

Wykaz decyzji wydanych w latach 2007-2008 dla podmiotów prowadzących działalność na terenie Związku Międzygminnego Utylizator w zakresie zbierania, transportu i odzysku odpadów przedstawia **załącznik nr 1**.

Na terenie Związku zlokalizowane jest jedno nieczynne składowisko odpadów komunalnych „Łyżwy”, zrehabilitowane składowisko popiołów dymnicowych w Skarżysku-Kamiennej (składowisko Energetyki Ciepłej) oraz nieczynne zrehabilitowane składowisko odpadów przemysłowych: odpadów lakierniczych w Bliżynie wraz z wylewiskiem ścieków poługowniczych. Na terenie powiatu znajdują się również laguny osadowe Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Skarżysku-Kamiennej, nieczynne wylewisko ścieków poługowniczych w Bliżynie oraz zrehabilitowane składowisko odpadów niebezpiecznych w Skarżysku Kościelnym.

W Skarżysku-Kamiennej od 2007r. działa sortownia odpadów należąca do firmy ALMAX. Sortownia ta obsługuje dwa Powiaty: Skarżyski i Starachowicki. W zakładzie uruchomione zostały trzy linie sortownicze. Pierwsza służy do podczyszczania odpadów w celu wydzielania handlowych frakcji surowców wtórnych nadających się do dalszego wykorzystania w przemyśle. Druga linia służy do sortowania odpadów zmieszanych (tzw. mokrych). Natomiast trzecia linia przeznaczona jest do produkcji paliwa alternatywnego.

Na terenie Związku odpady medyczne, pochodzące ze szpitala, ośrodków zdrowia, gabinetów lekarskich i innych placówek, zostają unieszkodliwiane w spalarni, zlokalizowanej przy Zespole Opieki Zdrowotnej w Skarżysku-Kamiennej.

W Skarżysku-Kamiennej przy dawnym Szpitalu Kolejowym znajduje się instalacja do termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych o mocy 900 Mg/rok (wg. Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2011”.

Na terenie Związku znajdują się cztery stacje demontażu samochodów:

1. PPUH Stacja Demontażu Jerzy Sieczka, ul. 3 Maja Skarżysko-Kamienna
2. Auto-Złom Karol Kasperek, ul. Asfaltowa 1, Skarżysko Kamienna,
3. U. Rudnicka i A. Kuźdub Spółka Jawna, ul. Asfaltowa 1, Skarżysko-Kamienna
4. Złomotex sp.j. ZPH Rajczyk, ul. Obuwnicza 5, Skarżysko-Kamienna.

3.5. Ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami

W gminach Powiatu Skarżyskiego funkcjonuje system selektywnej zbiórki odpadów „u źródła” – zbierane są odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, szkła i papieru. Zbiórka odbywa poprzez pojemniki i worki do selektywnej zbiórki.

Firmy posiadające odpowiednie decyzje na zbieranie i transport odpadów komunalnych w gminach należących do Związku:

- Miejskie Usługi Komunalne Sp. z o.o. ul. 1-go Maja 103, 26-110 Skarżysko Kamienna,
- Zakład Oczyszczalni Miasta, Zofia Kozłowska, ul. Krakowska 210, 26- 110 Skarżysko-Kamienna,
- Zakład Przerobu Złomu „METALIKA” Anna Borowiec, Stokowiec 1a, 25-130 Suchedniów,

- Zakład Transportu i Usług Asenizacyjnych Andrzej Pogorzelski ul. Szydłowiecka 28a, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
- P.P.H.U. MPC, Jędrys Michał, ul. Towarowa 2, 25-110 Skarżysko-Kamienna,
- Ryszard Pogorzelski „BRATEK” ul. Szydłowiecka 28 A 26-110 Skarżysko-Kamienna,
- Wywóz Nieczystości Stałych i płynnych „Marko” Marek Pogorzelski ul. Kopernika 5, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
- P. W. N. S. „ALMAX” Sp. z o.o. ul. Wrocławska 3, 26-600 Radom,
- P. P. H. U. „Makpol” Edward Makuła, ul. Jagiellońska 46/19, 25-606 Kielce,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „FART-BIS” Sp. z o.o., 25-116 Kielce, ul. Ściegiennego 268 a,
- EKO-KAL Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Bogdan Kaleta, 26-004 Bieliny, Lechów 62 a.

Od 1 lipca 2006 r., zgodnie z ustawą o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi rejestr przedsiębiorców wprowadzających, na rynek, zbierających i przetwarzających sprzęt elektryczny i elektroniczny. Przedsiębiorcy zobowiązani są do składania kwartalnych sprawozdań o ilości i masie wprowadzanego sprzętu, o masie zużytego sprzętu zebranego poddanego przetwarzaniu, odzyskowi, w tym recyklingowi oraz unieszkodliwianiu. Zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. nr 180, poz. 1495) w zbiórkę zużytego sprzętu włączone są placówki handlu detalicznego i hurtowego. Przy sprzedaży urządzeń i artykułów gospodarstwa domowego sprzedawcy detaliczni i hurtowi są zobowiązani do nieodpłatnego przyjęcia tego samego rodzaju zużytego sprzętu na zasadzie 1:1.

Na terenie Związku zorganizowane zbieranie odpadów niebezpiecznych występuje w niektórych placówkach handlowych – baterie, akumulatory, sprzęty elektryczne (sprzęt RTV i AGD) z częściami niebezpiecznymi, opakowania po środkach ochrony roślin.

Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne odbierają firmy: Miejskie Usługi Komunalne Sp. z o. o. w Skarżysku-Kamiennej, ul. 1-go Maja 103, 26-110 Skarżysko-Kamienna, P.P.H.U. MPC Jędrys Michał, ul. Towarowa 2, 26-110 Skarżysko-Kamienna oraz PHUP Womar, Marcin Wolski, ul. Fabryczna 5, Suchedniów.

3.6. Wnioski

Analiza stanu obecnej gospodarki odpadami pozwala na przedstawienie wniosków:

1. Konieczne jest rozszerzenie systemu segregacji odpadów u źródła we wszystkich gminach na terenie Związku.
2. Nieczynne składowisko odpadów komunalnych „Łyżwy” w Skarżysku-Kamiennej powinno zostać poddane rekultywacji.
3. Nieczynne i zrehabilitowane składowiska przemysłowe w Skarżysku-Kamienne, Skarżysku Kościelnym i Bliżynie powinny zostać poddane monitoringowi.
4. Należy podjąć działania w celu lokalizacji i likwidacji dzikich wysypisk istniejących na terenie Związku.
5. Należy podjąć działania mające na celu wyeliminowanie różnicy między ilością odpadów komunalnych wytworzonych i zebranych.
6. Konieczne jest rozszerzenie działań z zakresu edukacji proekologicznej, adresowane do dzieci oraz dorosłych.

4. Plan Gospodarki Odpadami

4.1. Prognozowane zmiany wpływające na gospodarkę odpadami

Najistotniejszy wpływ na gospodarkę odpadami w regionie będą miały: zmiany demograficzne, budownictwo mieszkaniowe, rozwój gospodarczy oraz zmiany struktury odpadów komunalnych.

4.1.1. Demografia

Wg stanu na 31 grudnia 2009 roku w Powiecie Skarżyskim było zameldowanych 78 890 mieszkańców.

Tabela 11. Prognozowana liczba mieszkańców gmina należących do Związku w latach 2010, 2015, 2020, 2025 i 2030 wyniesie wg GUS:

Związek Międzygminny Utylizator	2010	2015	2020	2025	2030
Prognozowana liczba mieszkańców	77 722	75 768	73 581	71 117	68 252

*GUS

Prognoza w zakresie liczby mieszkańców Związku zakłada na najbliższe lata systematyczny spadek liczby mieszkańców.

4.1.2. Rozwój gospodarczy

Aktualizacja Strategii Rozwoju Powiatu Skarżyskiego do 2020 roku zakłada rozwój gospodarczy Powiatu z wykorzystaniem walorów środowiska przyrodniczego i w tym celu przewidują lokalizację różnych form działalności gospodarczej na terenie Powiatu. Preferowana ma być działalność nieuciążliwa dla środowiska. Zamierzeniem Powiatu jest utworzenie atrakcyjnych terenów pod inwestycje oraz rozwój turystyki. Program gospodarki odpadami powinien uwzględniać perspektywiczne zwiększenie ilości odpadów bytowych (turystyka i rekreacja) oraz odpadów z sektora gospodarczego.

4.1.3. Mieszkalnictwo

Tabela 12. Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator w latach 2004-2008:

Rok	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)
2004	29 114	1 763 600
2005	29 161	1 771 143
2006	29 210	1 778 937
2007	29 299	1 789 115
2008	29 464	1 809 819

*GUS Kielce

Wzrost liczby mieszkań w powiecie szacowany jest przy założeniu utrzymania dotychczasowego tempa przyrostu.

Tabela 13. Prognoza liczby mieszkań i powierzchni użytkowej mieszkań w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator na lata 2011-2017:

2011		2013		2017	
Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)
29 539	1 822 715	29 659	1 839 515	29 899	1 873 115

4.1.4. Prognoza ilości i struktury odpadów

Tabela 14. Ilość zebranych odpadów komunalnych zmieszanych i segregowanych w roku 2008:

Gmina	Ilość zebranych odpadów komunalnych zmieszanych (Mg)	Odpady odzyskane w wyniku wstępnej segregacji (Mg)
Miasto Skarżysko-Kamienna	8 141,10	140,48
Miasto i Gmina Suchedniów	1 119,40	97,00
Gmina Blizyn	632,00	8,10
Gmina Łączna	274,11	31,90
Gmina Skarżysko Kościelne	192,83	34,28

*wg informacji uzyskanych z Urzędów Gmin

Dane w powyższej tabeli obejmują tylko odpady zebrane przez wyspecjalizowane firmy działające na zlecenie Urzędów Gminnych. Odpady spalane w gospodarstwach domowych, wywożone na „dzikie wysypiska” nie są uwzględnione w tej statystyce. Dlatego bliższe rzeczywistej ilości wytwarzanych na terenie Związku odpadów komunalnych są dane szacunkowe przedstawione w „Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2007-2011”.

Ilość wytworzonych odpadów komunalnych dla Związku Międzygminnego Utylizator w latach 2011-2017 obliczono na podstawie wskaźników charakterystyki jakościowej odpadów komunalnych, zmian wskaźników wytworzenia odpadów oraz prognozy demograficznej. W tabeli poniżej przedstawiono za PGO dla Województwa Świętokrzyskiego wskaźniki wytworzenia oraz skład odpadów komunalnych na lata 2011, 2013 i 2017 w podziale na tereny wiejskie i miejskie.

*Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Utylizator” na lata 2011-2014
z perspektywą do roku 2018*

Tabela 15. Wskaźniki wytworzenia poszczególnych strumieni odpadów komunalnych w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator w latach 2011-2017 [kg/M/rok]:

Lp.	Nazwa strumienia odpadów	2011		2013		2017	
		tereny wiejskie	tereny miejskie	tereny wiejskie	tereny miejskie	tereny wiejskie	tereny miejskie
1	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	23,10	59,59	23,59	60,50	24,15	61,98
2	Odpady zielone	5,07	4,54	5,19	4,0	5,35	4,49
3	Papier i tektura w tym opakowania	20,55	49,92	21,00	50,69	21,51	51,81
4	Odpady wielomateriałowe	6,85	16,69	7,00	16,94	7,17	17,33
5	Tworzywa sztuczne w tym opakowania	18,27	34,35	18,67	34,88	19,09	35,63
6	Szkło w tym opakowania	11,67	19,44	11,92	19,74	12,20	20,16
7	Metal w tym opakowania	6,98	11,33	7,12	11,50	7,31	11,76
8	Odzież, tekstylia	1,90	3,58	1,94	3,64	1,99	3,73
9	Drewno w tym opakowania	2,64	4,15	2,69	4,20	2,77	4,32
10	Odpady niebezpieczne w tym zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	1,29	1,99	1,32	2,03	1,36	2,08
11	Odpady mineralne w tym frakcja popiołowa	41,22	20,95	42,13	21,29	43,09	21,77
12	Odpady z ogrodów i parków (20 02)	3,17	12,76	3,24	12,96	3,32	13,26
13	Odpady z targowisk (20 03 02)	3,17	3,19	3,24	3,24	3,32	3,32
14	Odpady z czyszczenia ulic i placów (20 03 03)	2,11	7,44	2,16	7,56	2,22	7,73
15	Odpady wielkogabarytowe	10,57	15,95	10,80	16,20	11,05	16,56
	Razem:	158,56	265,87	162,01	269,97	165,90	275,93

Tabela 16. Prognozowana ilość odpadów komunalnych na lata 2011-2017 wg strumieni dla Związku Międzygminnego Utylizator [Mg/rok]:

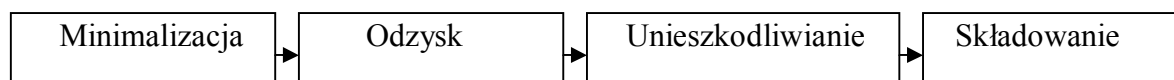
Lp.	Nazwa strumienia odpadów	2011			2013			2017		
		tereny wiejskie	tereny miejskie	ogółem	tereny wiejskie	tereny miejskie	ogółem	tereny wiejskie	tereny miejskie	ogółem
1	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	510	3 289	3 799	516	3 307	3 823	521	3 334	3855
2	Odpady zielone	112	251	363	113	218	331	115	241	356
3	Papier i tektura w tym opakowania	454	2 756	3 210	459	2 770	3 229	464	2 788	3252
4	Odpady wielomateriałowe	151	921	1072	153	926	1 079	155	932	1087
5	Tworzywa sztuczne w tym opakowania	403	1896	2299	408	1907	2 315	412	1 918	2 330
6	Szkło w tym opakowania	257	1 073	1 330	261	1079	1340	263	1085	1348
7	Metal w tym opakowania	154	625	779	156	629	785	158	633	791
8	Odzież , tekstylia	42	198	240	42	199	241	44	202	246
9	Drewno w tym opakowania	58	229	287	59	230	289	60	233	293
10	Odpady niebezpieczne w tym zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	28	110	138	29	111	140	30	112	142
11	Odpady mineralne w tym frakcja popiołowa	910	1 156	2 066	921	1 164	2 085	928	1 171	2 099
12	Odpady z ogrodów i parków (20 02)	70	704	774	71	708	779	72	713	785
13	Odpady z targowisk (20 03 02)	70	176	246	71	177	248	72	178	250
14	Odpady z czyszczenia ulic i placów (20 03 03)	47	410	457	47	413	460	48	416	464
15	Odpady wielkogabarytowe	233	880	1113	236	885	1 121	239	892	1 131
	Razem:	3 501	14 676	18 177	3 542	14 723	18 265	3 581	14 848	18 429

Z analizy składu morfologicznego odpadów komunalnych powstających w gospodarstwach na terenach wiejskich wynika, że największy udział ma frakcja mineralna (gruz, popiół oraz drobne frakcje). Stosunkowo duże wskaźniki wytwarzania posiadają również odpady ulegające biodegradacji oraz odpady, które mogą być poddane segregacji tj. papier i tektura, tworzywa sztuczne oraz szkło. Natomiast na terenach miejskich przeważa frakcja odpadów kuchennych ulegających biodegradacji.

4.2. Warunki segregacji, gromadzenia i składowania odpadów

Podstawowym warunkiem racjonalnej gospodarki odpadami jest selektywna zbiórka i pozyskiwanie surowców wtórnych – pozwala zmniejszyć strumień odpadów trafiających na składowiska (dłuższa eksploatacja składowisk), umożliwia odzysk surowców wtórnych bez nadmiernego obciążania linii w sortowniach, umożliwia tworzenie stabilnego rynku surowców wtórnych i przemysłu przetwarzającego te surowce.

Schemat racjonalnego gospodarowania odpadami:

Minimalizacja ilości odpadów – osiągnięta przez wstępną segregację

Odzysk – wykorzystanie odzyskanych surowców wtórnych w gospodarce

Unieszkodliwianie – pozbawienie pozostałych odpadów właściwości szkodliwych dla środowiska

Składowanie – docelowe składowanie odpadów obojętnych dla środowiska

Podstawowe systemy selektywnej zbiórki odpadów to:

- **System zbiorczych punktów selektywnego gromadzenia** (tzw. kontener w sąsiedztwie) polega na ustawieniu w wybranych punktach miasta specjalnie oznakowanych kontenerów przeznaczonych do zbierania szkła, papieru, tworzyw sztucznych, metali. Odpady zmieszane (frakcja mokra) gromadzone są w osobnych pojemnikach. System stosuje się w rejonach o wysokim stopniu urbanizacji.
- **System zbiórki „u źródła”**, polegający na rozstawieniu pojemników (worków) na poszczególne frakcje odpadów w miejscu ich powstawania (gospodarstwa domowe, posesje przy punktach usługowych itp.). Rozróżnia się systemy:
 - dwupojemnikowy – pojemniki (worki) na frakcję suchą i frakcję moką
 - trójpojemnikowy – pojemniki (worki) na surowce wtórne, odpady do kompostowania oraz pozostałe odpady
 - wielopojemnikowy – pojemniki (worki) na: szkło, papier, tworzywa sztuczne, odpady do kompostowania oraz pozostałe odpady
- **System centralnych punktów selektywnego gromadzenia**, polegający na stworzeniu ogrodzonych, nadzorowanych miejsc wyposażonych w zestawy kilku pojemników i kontenerów obsługujących skupiska ludności około 20 tys. mieszkańców. Punkty te mogą odbierać również odpady wielkogabarytowe, odpady niebezpieczne, motoryzacyjne, budowlane.

Wojewódzki plan gospodarki odpadami przewiduje rozwiązanie problemu gospodarki odpadami komunalnymi poprzez skupienie gmin w czterech rejonach. Preferuje się tworzenie Rejonowych Zakładów Gospodarki Odpadów RZGO (1 lub 2 w każdym rejonie), które będą kompleksowo zagospodarowywały odpady komunalne. W skład RZGO powinny wejść: sortownia, kompostownia oraz składowisko.

4.3. Możliwości wykorzystania i unieszkodliwiania odpadów

Rosnąca ilość wytwarzanych odpadów komunalnych powoduje konieczność zmniejszania ich objętości przed ostatecznym składowaniem z jednoczesnym odzyskaniem możliwych do odzyskania surowców i energii. Najpopularniejsze sposoby unieszkodliwiania pozostałych po segregacji odpadów komunalnych to:

- spalanie – termiczne unieszkodliwianie zmniejszające masę odpadów składowanych. Ciąg technologiczny do spalania składa się z urządzeń do przygotowania odpadów, pieca z systemem do odzysku ciepła, instalacji do oczyszczania spalin, systemu kontroli toksyczności spalin oraz urządzeń do usuwania popiołu i żużla
- wykorzystanie niektórych frakcji odpadów jako paliwa alternatywne – spalanie odpadów odbywa się nie w specjalnym piecu do spalania odpadów, ale w palenisku funkcjonującej instalacji przemysłowej (kotły fluidalne i paleniska rusztowe w zakładach energetycznych, siłowniach przemysłowych, cementowniach itp.). Paliwami mogą być np. guma, makulatura, tekstylia, odpady drewniane, plastiki, odpady organiczne. W tych systemach konieczny jest ciągły monitoring spalin.
- piroliza – polega na odgazowaniu różnego rodzaju odpadów i spalanie produktów gazowych procesu. Tą metodą można utylizować takie odpady jak: guma, makulatura, tekstylia, odpady drewniane, plastiki, odpady organiczne.
- ekobetonowanie – wykorzystanie niektórych rodzajów odpadów jako domieszki do betonów, stosowanych do budowy m.in. podbudowy dróg i ulic, budowy obwałowań składowisk odpadów, budowy barier dzwiekochłonnnych itp.
- kompostowanie – procesowi kompostowania mogą być poddane odpady organiczne z gospodarstw domowych, placów targowych, pielęgnacji zieleni miejskiej itp. Kompostowanie może być prowadzone w warunkach naturalnych (pryzmy) lub w bioreaktorach.
- pryzma energetyczna – odpady ulegające biodegradacji składowane są w pryzmach, w których odbywa się beztlenowy proces rozkładu. Wykorzystuje się powstający w wyniku procesu rozkładu biogaz do wytwarzania energii cieplnej lub elektrycznej.

4.4. Cele strategiczne i system gospodarki odpadami

Główne rodzaje odpadów, jakie powstają na terenie gmin można podzielić na:

- komunalne: stałe i ciekłe odpady z gospodarstw domowych i obiektów użyteczności publicznej, odpady z ogrodów i parków, odpady uliczne (tzw. zmiotki), nieczystości ze zbiorników bezodpływowych,
- inne: wraki samochodowe, odpady z zakładów opieki zdrowotnej i weterynaryjnej, odpady budowlane (gruz, ziemia), odpady z działalności usługowej i produkcyjnej.

Główne cele planu gospodarki odpadami to:

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- odzysk odpadów,
- zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwiania powstałych odpadów. Realizacja głównych celów wymaga podjęcia szeregu działań, m.in.:
- podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców,
- wprowadzenia powszechnego systemu segregacji odpadów.

PROPONOWANE WARIANTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI DLA ZWIĄZKU MIĘDZYGMINNEGO „UTYLIZATOR”

WARIANT I

1. Segregacja „u źródła”

Odpady komunalne wytwarzane w gospodarstwach domowych oraz w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą poddawane będą wstępnej segregacji „u źródła”. W wyniku wstępnej segregacji oddzielona zostanie frakcja sucha (tworzywa sztuczne, szkło, makulatura, metale), która będzie odbierana przez firmę, z którą gmina podpisze odpowiednią umowę w zakresie odbioru odpadów. Surowce wtórne mogą być gromadzone w workach lub pojemnikach (gospodarstwa domowe) lub w specjalnych kontenerach do selektywnej zbiórki, które powinny być wyraźnie oznakowane różnymi kolorami dla różnych rodzajów odpadów oraz ustawione w miejscach widocznych i często uczęszczanych przez mieszkańców.

2. RZGO – Regionalny Zakład Gospodarki Odpadami

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego zakłada zmiany w stosunku do poprzedniego Programu (z roku 2004) i podział województwa na 4 nowe rejony gospodarki odpadami, są to:

- rejon centralny – obejmujący Powiaty: Kielecki grodzki i Kielecki ziemski, (ludność 394 tys.),
- rejon północny – obejmujący Powiaty: Skarżyski, Starachowicki, Ostrowiecki, Opatowski i Sandomierski (ludność 445 tys.),
- rejon południowy – obejmujący Powiaty: Włoszczowski, Buski, Pińczowski, Staszowski (ludność 224 tys.),
- rejon zachodni – obejmujący Powiaty: Konecki, Włoszczowski i Jędrzejowski (ludność 221 tys.).

W ramach rejonów gospodarki odpadami zakłada się budowę 1-2 rejonowych zakładów gospodarki odpadami (RZGO), w skład których mają wchodzić: sortownia, kompostownia i składowiska odpadów oraz inne urządzenia techniczne (jak np.: urządzenia do odzysku odpadów opakowaniowych, budowlanych, wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego). RZGO powinny obsługiwać minimum 100 tys. mieszkańców, a powierzchnia składowiska powinna być wystarczająca na 15 lat eksploatacji. Dla Powiatu Skarżyskiego regionalnym składowiskiem odpadów jest składowisko „Janik” (gm. Kunów, pow. ostrowiecki).

Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Janiku, który jest specjalistyczną jednostką gospodarki odpadami, stanowi zespół obiektów i urządzeń technologicznych realizujących główne założenia planowanego systemu w opisanych poniżej podstawowych procesach technologicznych.

- Segregacja ręczna – odpady pochodzące z selektywnej zbiórki będą na terenie ZUO rozsegregowywane na frakcje handlowe – stacja ręcznej segregacji. Produkt segregacji ręcznej stanowią wybrane frakcje surowcowe, w tym głównie: papier opakowaniowy, karton, tworzywa sztuczne opakowaniowe, opakowania szklane, puszki aluminiowe i stalowe, itp.
- Segregacja mechaniczna – mechaniczny rozdział odpadów komunalnych zmieszanych, na frakcje wielkościowe różniące się składem i co za tym idzie sposobem dalszej przeróbki/unieszkodliwiania. W wyniku segregacji mechanicznej uzyskiwane będą trzy frakcje odpadów: drobna o charakterze inertnym, średnia – bogata w substancje organiczne i gruba – bogata we frakcje wysokoenergetyczne i odpady surowcowe.

- Sucha fermentacja – prowadzony w warunkach beztlenowych rozkład substancji organicznych zawartych w wydzielonej frakcji odpadów komunalnych (biofrakcji). Produktem procesu fermentacji będzie przede wszystkim wysokoenergetyczny biogaz oraz ustabilizowany osad pofermentacyjny (częściowo do wykorzystania przyrodniczego).
- Kompostowanie pryzmowe – tlenowy rozkład dowożonych na teren ZUO wydzielonym transportem tzw. odpadów zielonych oraz bioodpadów z selektywnej zbiórki. Produktem tego procesu będzie wysokiej jakości kompost.
- Sortownia i kruszenie odpadów budowlanych – dowożone wydzielonym transportem odpady budowlane (inne niż wymienione w grupach 17 09 01 - 03) poddawane będą rozdziałowi materiałowemu oraz kruszeniu, w celu ujednorodnienia odzyskiwanych frakcji. Produktem będą frakcje materiałowe nadające się do ponownego wykorzystania np. rozdrobniona cegła, beton i asfalt (inny niż 17 03 01) oraz wydzielone z rozdrabnianych odpadów ferromagnetyki.
- Demontaż odpadów wielkogabarytowych – podstawowy strumień odpadów wielkogabarytowych dowożonych do ZUO podzielić można na odpady białe (sprzęt AGD: pralki, lodówki itp.) oraz brązowe (meble). Odzyskiwane frakcje surowcowe to przede wszystkim: drewno, złom i tworzywa sztuczne.
- Stacja przeładunkowa odpadów niebezpiecznych (SPON) – przyjmowanie i czasowe rozdzielne, z zachowaniem niezbędnych warunków bezpieczeństwa, magazynowanie odpadów niebezpiecznych wydzielonych z odpadów komunalnych. Odpady niebezpieczne w odpadach komunalnych to przede wszystkim: zużyte akumulatory i baterie, przeterminowane leki, opakowania po farbach i innych chemikaliach, lampy fluorescencyjne itp.
- Unieszkodliwianie przez składowanie – podstawowa część odpadów kierowana do segregacji mechanicznej. Pozostałe odpady o charakterze inertnym (o niskiej zawartości składników organicznych) będą przekazywane bezpośrednio do składowania. Dotyczy to wyłącznie odpadów dowożonych oddzielnym transportem, zidentyfikowanych jako nienadające się do segregacji (ziemia, drobny gruz, zmiotki uliczne, popioły z palenisk przydomowych itp.). Ponadto, do składowania kierowane będą odpady poprocesowe z terenu ZUO w Janiku: frakcja drobna podsitowa, odpady balastowe z procesów segregacji, odwodnione osady pofermentacyjne itp.
- Magazynowanie odpadów ze zdarzeń losowych – odpady z katastrof i zdarzeń losowych będą krótkotrwale magazynowane na zadanej, uszczelnionej i odwodnionej powierzchni magazynu. Decyzja o ostatecznym przeznaczeniu zgromadzonych odpadów podejmowana będzie po zidentyfikowaniu ich składu i właściwości (np. unieszkodliwianie w instalacji specjalistycznej, przeznaczenie na składowisko odpadów, procesy mechaniczno – biologicznego unieszkodliwiania itp.).

WARIANT II

Wariant ten zakłada włączenie do Związku Międzygminnego Utylizator powiatu Koneckiego i Starachowickiego.

Pierwszy etap to segregacja „u źródła” w wyniku której oddzielona zostanie frakcja sucha (tworzywa sztuczne, szkło, makulatura, metale), która będzie odbierana przez firmę, z którą gmina podpisze odpowiednią umowę w zakresie odbioru odpadów.

Odpady zmieszane zbierane z terenu powiatów: Skarżyskiego, Koneckiego i Starachowickiego trafią będą na linie do segregacji odpadów w Skarżysku-Kamiennym gdzie od 2007r. działa sortownia odpadów należąca do firmy ALMAX. W zakładzie uruchomione zostały trzy linie sortownicze. Pierwsza służy do podczyszczania odpadów w celu wydzielania handlowych frakcji surowców wtórnych nadających się do dalszego

wykorzystania w przemyśle. Druga linia służy do sortowania odpadów zmieszanych (tzw. mokrych). Natomiast trzecia linia przeznaczona jest do produkcji paliwa alternatywnego. Pozostały balast będzie trafiał na składowisko w Końskich.

Na terenie powiatu skarżyskiego planowana jest także budowa kompostowni przyzmorej. Inwestycja ta może zostać wykonana na terenie zakładu Z-3, przejętym od firmy Mesko.

Taki wariant gospodarki odpadami doprowadziłby do:

- Zmniejszenia ilości składowanych odpadów na składowisku komunalnym poprzez odzysk surowców wtórnych w wyniku selektywnej zbiórki „u źródła”, segregację odpadów w sortowni oraz wydzielenie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych;
- Wyeliminowanie składowania odpadów organicznych przez wdrożenie systemu zagospodarowania tego typu odpadów i budowę kompostowni dla odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, osadów ściekowych i odpadów zielonych;
- Odzysk energii z odpadów palnych, które przekształcane będą w paliwo alternatywne;

Sprawne funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami pozwoli powiatom które będą wchodziły w skład Związku Międzygminnego Utylizator osiągnąć wymagane przez ustawodawcę poziomy odzysku i recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów.

Kierowanie odpadów z terenu gmin należących do Związku do obiektu spełniającego wymogi ochrony środowiska zapewni należyty sposób postępowania z odpadami oraz zminimalizuje ich negatywny wpływ na środowisko naturalne i zdrowie ludzi. Sprawne funkcjonowanie systemu i przekazywanie odpadów do miejsc ich odzysku i unieszkodliwiania pozwoli gminom osiągnąć, określone prawem, poziomy odzysku i recyklingu.

Wybór wariantu przyjętego systemu gospodarki odpadami komunalnymi należy do Związku.

4.5. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami

Z analizy danych zbiórki, odzysku, recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów wynika, że najgorsza sytuacja jest w sektorze odpadów komunalnych – większość tych odpadów składowana jest bez segregacji. Konieczne jest podjęcie działań, które zmienią tę sytuację. Działania powinny dotyczyć następujących obszarów:

- zapobieganie powstawaniu odpadów (optymalizacja gospodarki materiałowej, modernizacja urządzeń – poprawa wydajności, nowe technologie, recykling i ponowne użycie),
- poprawa gospodarki odpadami (optymalizacja transportu, intensyfikacja odzysku, unieszkodliwianie),
- optymalizacja sieci instalacji do unieszkodliwiania odpadów i docelowych składowisk (zamykanie składowisk, niespełniających wymogów ochrony środowiska, modernizacja i rozbudowa regionalnych składowisk odpadów).

4.5.1. Odpady komunalne

Podstawowym działaniem, poprawiającym gospodarkę odpadami komunalnymi będzie rozszerzenie powszechnej segregacji odpadów w miejscu ich powstawania. Działania

Związku Międzygminnego „Utylizator” – jako koordynatora – powinny prowadzić do przyjęcia przez wszystkie gminy wchodzące w skład Związku spójnego systemu segregacji i zbiórki odpadów.

Odpady komunalne zmieszane

Podstawowym działaniem poprawiającym gospodarkę odpadami komunalnymi będzie rozszerzenie powszechnej segregacji odpadów w miejscu ich powstawania, czyli w gospodarstwach domowych. Odpady komunalne mają być poddawane wstępnej segregacji, mającej na celu oddzielne gromadzenie odpadów niebezpiecznych, odpadów wielkogabarytowych i odpadów z remontów.

Efektom funkcjonowania tego systemu będzie minimalizacja strumienia odpadów, trafiających na docelowe składowisko.

Selektywnej zbiórce będą również podlegały odpady niebezpieczne generowane w strumieniu odpadów komunalnych przez gospodarstwa domowe /baterie i akumulatory, lakiery, farby, świetlówki itp./

Odpady komunalne, które nie będą zbierane w sposób selektywny, gromadzone będą w pojemnikach lub kontenerach o pojemności zapewniającej pokrycie zapotrzebowania. Zarządcy nieruchomości wielolokalowych zobowiązani będą dostosowywać pojemność pojemników i cykl wywozu do liczby mieszkańców.

Odpady niesegregowane odbierane będą z częstotliwością dostosowaną do potrzeb, nie rzadziej niż raz w miesiącu.

Selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych i surowców wtórnych

Dla zapewnienia prawidłowego postępowania z odpadami opakowaniowymi zostało wydane rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi (Dz. U. nr 219, poz. 1858). Rozporządzenie to określa szczegółowy sposób postępowania obejmujący zbieranie oraz odzysk, w tym recykling odpadów opakowaniowych: z papieru, ze szkła, z tworzyw sztucznych, z aluminium, ze stali w tym blachy stalowej, wielomateriałowych, a także z drewna. System zbiórki odpadów opakowaniowych powinien uwzględniać powyższe rozporządzenie.

Odpady komunalne ulegające biodegradacji

Na terenie Związku można wyróżnić dwa podstawowe źródła odpadów komunalnych ulegających biodegradacji: odpady z gospodarstw domowych oraz odpady powstałe podczas pielęgnacji zieleni miejskiej. Odpady z gospodarstw domowych na terenach wiejskich w większości zagospodarowywane są w miejscu ich powstawania. Szacuje się, że w gospodarstwach wiejskich na potrzeby własne tj. do produkcji kompostu, skarmiania zwierząt lub spalania w indywidualnych paleniskach domowych, wykorzystywane jest około 90% wytworzonych odpadów ulegających biodegradacji.

Odpady kuchenne z terenów wiejskich trafiają na składowiska jako odpady zmieszane.

Wdrażanie selektywnego zbierania i odbioru odpadów ulegających biodegradacji wymagało będzie podjęcia szeregu działań informacyjno-edukacyjnych. Odzysk tych odpadów będzie następował oprócz przydomowego kompostowania w ramach funkcjonowania Rejonowych Zakładów Gospodarki Odpadami w skład, których mają wejść m.in. kompostowanie odpadów (o wydajności do 1000 Mg /rok).

Celem w zakresie gospodarki odpadami biodegradowalnymi jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko, aby nie było składowanych:

- w 2010 r. więcej niż 75%
- w 2013 r. więcej niż 50%
- w 2020 r. więcej niż 35%

masy tych odpadów w stosunku do wytworzonych w 1995 r.

4.5.2. Odpady niebezpieczne

Możliwe jest tworzenie punktów zbierania wybranych odpadów niebezpiecznych w specjalistycznych pojemnikach zlokalizowanych przy obiektach usługowych lub szkołach. Rozwiązanie takie można zastosować do zbierania np. przeterminowanych leków – przy aptekach), zużytych małogabarytowych baterii - w szkołach, placówkach handlowych, urzędach, olejów odpadowych – na terenach stacji paliw. Jako alternatywne rozwiązanie w zakresie selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych proponuje się zorganizowanie systematycznego odbioru odpadów przez specjalistyczny pojazd (Mobilny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych) objeżdżający dany teren zgodnie z harmonogramem (średnio cztery razy w roku). Odpady niebezpieczne mogą być także oddawane w GPZON zlokalizowanym przy ul. 1-go Maja 103 w Skarżysku-Kamiennej oraz w Suchedniowie zlokalizowany przy ul. Stokowiec 1 a (przy zakładzie METALIKA).

- Odpady medyczne i weterynaryjne – odpady medyczne pochodzące z ośrodków zdrowia, gabinetów lekarskich i innych placówek zlokalizowanych na terenie Związku, odbierane są przez wyspecjalizowane firmy na podstawie zawartych umów i unieszkodliwiane w spalarni, zlokalizowanej przy Zespole Opieki Zdrowotnej w Skarżysku-Kamiennej.
- Padłe zwierzęta – na terenie Związku nie ma wydzielonego miejsca na padłe zwierzęta. Zbiórką transportem i utylizacją zwierząt na indywidualne zgłoszenie rolników zajmuje się specjalistyczna firma Saria Małopolska Sp. z o.o. w Krakowie Oddział Wielkanoc (Gołcza), która ma umowę z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i zajmuje się odbiorem padłych zwierząt z terenu całego województwa. Nie przewiduje się zmiany funkcjonującego systemu.
- Wyeksploatowane pojazdy – pojazdy będą odbierane przez wyspecjalizowane firmy zajmujące się demontażem wraków samochodowych. Wg Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach na terenie powiatu znajdują się cztery stacje demontażu pojazdów na terenie miasta Skarżysko-Kamienna
 1. Auto-Złom Karol Kasperek,
 2. Stacja demontażu Pojazdów U. Rudnicka i A. Kuźdub,
 3. P.P.H.U. Stacja Demontażu Jerzy Sieczka,
 4. Złomotex Sp.j. ZPH Rajczyk.
- Oleje – przy założeniu, że jeden samochód zużywa rocznie około 5-7 litrów oleju, przy liczbie pojazdów zarejestrowanych na terenie Związku szacuje się, że rocznie powstaje około 115 000 litrów zużytego oleju. Firmy zajmujące się usługami handlowymi mają podpisane umowy z firmami dotyczące odbioru przepracowanych olejów.
- Akumulatory – zużyte akumulatory będą nadal zbierane przez sklepy z częściami i akcesoriami samochodowymi. Odpady te zostaną wywiezione przez wyspecjalizowaną firmę poza teren Związku w celu unieszkodliwienia.

- Odpady elektryczne i elektroniczne – odpady tego typu będą odbierane przez wyspecjalizowane firmy, z którymi gminy mają podpisane umowy, zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem.
- Odpady zawierające PCB - obecnie w kraju realizowany jest program likwidacji PCB z terminem zakończenia w 2010 roku. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dn. 24.06.2002 (Dz.U.96 poz.860) podmioty gospodarcze miały obowiązek przeprowadzenia inwentaryzacji urządzeń zawierających PCB (eksploatowanych i wycofanych z eksploatacji) oraz magazynowanych odpadów PCB w terminie do 31.12.2002 r., a następnie przedłożenia informacji o wynikach inwentaryzacji Marszałkowi. Na terenie Powiatu Skarżyskiego w 2003 r. przeprowadzono szczegółową ewidencję urządzeń zawierających PCB. Według informacji uzyskanej ze Starostwa Powiatowego w Skarżysku-Kamiennej urządzenia zawierające PCB znajdują się na terenie zakładów:
 - ✓ Zakłady Metalowe MESKO S.A. – 34 szt. transformatorów oraz 181 szt. kondensatorów;
 - ✓ ZEORK w Skarżysku-Kamiennej – 10 szt. kondensatorów;
 - ✓ TECO-PARK dawny teren FUT w Suchedniowie – 4 szt. transformatorów, 25 szt. kondensatorów oraz 7 szt. urządzeń niepracujących (prawdopodobnie z PCB);
 - ✓ Zakłady Wyrobów Kamionkowych MARYWIL S.A. w Suchedniowie – 3 szt. transformatorów;
 - ✓ Zakłady Farb i Lakierów POLIFARB w upadłości w Bliżynie – 4 szt. transformatorów oraz 12 szt. baterii transformatorowych;
 - ✓ Energetyka Ciepła w Skarżysku-Kamiennej – 12 szt. transformatorów.
- Opakowania po środkach ochrony roślin – odpady tego typu będą odbierane w punktach sprzedaży. Odpady te zostaną wywiezione przez wyspecjalizowaną firmę poza teren Związku w celu unieszkodliwienia.
- Azbest – wszystkie wyroby zawierające azbest powinny zostać usunięte ze środowiska do 2032 r. Planowane działania informacyjne i edukacyjne przyczynią się do usuwania wyrobów azbestowych z budynków i instalacji. Odpady zawierające azbest będą transportowane przez wyspecjalizowane firmy na składowisko w miejscowości Dobrów (gm. Tuczępy, pow. buski) lub na inne składowiska zlokalizowane poza terenem województwa, posiadające odpowiednie zezwolenia.

4.5.3. Odpady z sektora gospodarczego

W celu poprawy sytuacji w dziedzinie gospodarki odpadami w sektorze gospodarczym planuje się podjąć działania, których efektem będzie zmniejszenie ilości odpadów z tego sektora:

- promocję nowoczesnych „czystych” technologii
- promocję termomodernizacji budynków i modernizacji systemów grzewczych w celu ograniczenia ilości powstających popiołów
- wzmocnienie kontroli przestrzegania warunków postępowania z odpadami przez podmioty gospodarcze.

Obowiązek dążenia do minimalizacji wytwarzanych odpadów spoczywa na władzach lokalnych, administracji rządowej i samorządowej. Oprócz stosowania wymogów obecnego prawodawstwa w dziedzinie gospodarki odpadami, należy promować działania zmierzające w kierunkach:

- propagowanie i rozpowszechnianie modelowych programów zmniejszenia ilości odpadów „u źródła”,

- udostępnienie materiałów szkoleniowych i edukacyjnych zainteresowanym jednostkom i zakładom,
- wprowadzenie odpowiednich bodźców finansowych w postaci niższych opłat lub podatków,
- ustalenie normatywów i wymogów ekologicznych wobec jednostek gospodarczych.

Nie jest możliwe zapobieganie powstawaniu lub minimalizacji wszystkich rodzajów wytwarzanych odpadów. W zależności od sektora gospodarczego można wyróżnić kilka możliwych technik minimalizacji i zapobiegania powstawania odpadów:

- jak najdalej idący recykling odpadów – o wyborze jego formy będą decydować względy ekonomiczne. Wybór musi uwzględniać również rynki zbytu produktów uzyskanych z recyklingu. Środki służące recyklingowi to: optymalizacja systemów zbierania i segregowania, zmniejszenie kosztów zewnętrznych powtórnego wykorzystania i recyklingu odpadów, tworzenie rynków zbytu dla produktów;
- konieczność prowadzenia działań naprawczych – np. wykrywanie i rekultywacja starych składowisk, opuszczonych terenów przemysłowych;
- zasada najbliższego otoczenia – odpady powinny być likwidowane w najbliższej położonym zakładzie, zapewniającym pełne i zgodne z wymogami ochrony środowiska ich unieszkodliwienie.

W najbliższej przyszłości największe inwestycje w sektorze gospodarczym będą polegać na prowadzeniu monitoringu środowiska przy nieczynnych i zrehabilitowanych składowiskach odpadów przemysłowych.

4.5.4. Osady ściekowe

Na terenie Związku istnieją 4 oczyszczalnie ścieków komunalnych, długość sieci kanalizacyjnej wynosi 128,8 km.

Największa ilość ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych powstaje w oczyszczalni ścieków w Skarżysku-Kamiennej. W 2009 r. na terenie Związku zostało wytworzonych 1052 Mg osadów ściekowych, z czego 310 Mg wykorzystano do rekultywacji terenów.

Powstające w oczyszczalniach skratki oraz zawartości piaskowników składowane są na składowiskach odpadów komunalnych i wykorzystywane jako warstwa przesypowa. Nie planuje się zmian działającego systemu gospodarowania osadami ściekowymi.

W miarę rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenach poszczególnych gmin należałoby stworzyć program gospodarki osadami ściekowymi. W związku z powyższym konieczne jest opracowanie prognozy ilości osadów oraz określenie ich charakterystyki w celu analizy możliwości ich wykorzystania lub unieszkodliwienia.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2011 przewiduje się, że zmiany w zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych będą następowały powoli. Zakłada się, że do roku 2018 metodom termicznym poddawane będzie ok. 40% wytwarzanych komunalnych osadów ściekowych, zaś 60% będzie nadal stosowane w rolnictwie i do rekultywacji terenów.

Osady ściekowe w dalszym ciągu będą wykorzystywane do rekultywacji terenów (po uwzględnieniu zakazów dotyczących stosowania komunalnych osadów ściekowych, wymienionych w art. 43 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach, Dz. U. z 2010r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.).

Jednym ze sposobów zagospodarowania osadów ściekowych w powiecie skarżyskim może być wykorzystanie przyrodnicze - nasadzenie trzciny na lagunach.

4.5.5. Odpady z rozbiórki obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej

Odpady tego typu powstają w trakcie prac budowlanych, remontowych i rozbiórkowych. Odpady te powstają w wielu dziedzinach gospodarki komunalnej, budowlanej, w przemyśle, w rolnictwie i w wielu innych sektorach gospodarczych.

W gminach należących do Związku odpady budowlane najczęściej są zagospodarowywane przez samych wytwórców we własnym zakresie, np. do utwardzania placów i dróg. Sporadycznie odpady takie trafiają na składowisko odpadów, gdzie są wykorzystywane jako przesyпки technologiczne.

4.5.6. Opony

Na terenie Związku zarejestrowanych jest ok. 19,5 tys. pojazdów. Przy założeniu wymiany opon średnio co 4-5 lat szacuje się, że rocznie na terenie Związku występuje konieczność unieszkodliwienia około 19 tys. szt. opon różnych rozmiarów. Zużyte opony mogą być oddawane w GPZON w Skarżysku-Kamiennej. Zbiórka tych odpadów odbywać się może poprzez przejazdy specjalistycznych samochodów – „mobilny punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych”.

4.6. Cele krótkookresowe gospodarki odpadami (na lata 2011 – 2014)

Podstawowym zadaniem samorządów terytorialnych na lata 2011-2014 będzie udoskonalenie systemu gospodarki odpadami poprzez rozwój powszechnej segregacji odpadów, aby zapewnić sprawnie funkcjonujący system zbierania i unieszkodliwiania odpadów.

Dla poszczególnych grup odpadów (tj. odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych i odpadów innych niż niebezpieczne) sformułowano cele szczegółowe, które przedstawiono poniżej.

4.6.1. Odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji

Założone cele

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców gmin wchodzących w skład Związku
- objęcie wszystkich mieszkańców selektywną zbiórką odpadów „u źródła”
- rozwój i usprawnianie dotychczasowego systemu zbierania surowców wtórnych w systemie workowym i pojemnikowym - zapewnianie warunków sprawnego funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w tym:
 - selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych,
 - osiągnięcie minimalnych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych
 - selektywnego zbierania odpadów: wielkogabarytowych a także z remontów, budowy i demontażu obiektów budowlanych,
 - selektywnego zbierania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
 - selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych oraz zużytych urządzeń EE,

- wyeliminowanie procedur nielegalnego składowania odpadów – lokalizacja i likwidacja „dzikich wysypisk”,
- zapewnienie wiarygodnego monitoringu pozwalającego na diagnozowanie potrzeb w zakresie gospodarowania odpadami na terenie gminy,
- zwiększenie działań kontrolnych i skuteczna egzekucja prawa,
- prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej,
- odzysk odpadów.

Planowane działania

- wzmocnienie edukacji ekologicznej mieszkańców oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z poszczególnymi rodzajami odpadów,
- wzmocnienie kontroli systemu zbiórki odpadów przez sprawdzanie ewidencji zawartych umów oraz zgodności działania firm odbierających odpady od właścicieli nieruchomości z wydanymi zezwoleniami,
- rozwój systemu segregacji odpadów „u źródła” we wszystkich miejscowościach na terenie Związku - zorganizowanie zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych oraz niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych;
- wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;

Odpady ulegające biodegradacji

Powstające w gospodarstwach domowych odpady ulegające biodegradacji ze względu na specyfikę terenów wiejskich będą unieszkodliwiane przez mieszkańców we własnym zakresie metodą kompostowania odpadów ulegających biodegradacji z użyciem kompostowników indywidualnych. Jeżeli mieszkańcy nie będą mieli możliwości takiego wykorzystania wytworzonych odpadów biodegradowalnych powinni zbierać je selektywnie. Odpady biodegradowalne zebrane selektywnie od mieszkańców oraz odpady ulegające biodegradacji z targowisk, ogrodów i parków powinny być zbierane jako odrębny strumień odpadów i kierowane do rejonowego zakładu gospodarki odpadami RZGO z funkcjonującą kompostownią.

Założone cele:

- objęcie mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do roku 2011,
- zmniejszenie ilości wszystkich rodzajów odpadów kierowanych na składowiska, a szczególnie ulegających biodegradacji (zgodnie z zapisami ustawy o odpadach do 31.12.2013 r. należy ograniczyć ilość składowanych odpadów ulegających biodegradacji o 50% w stosunku do roku 1995, a do dnia 31.12.2020 r. można składować nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji).

Planowane działania:

- propagowanie wśród mieszkańców stosowania metody kompostowania odpadów ulegających biodegradacji we własnym zakresie z użyciem kompostowników indywidualnych,

4.6.2. Odpady niebezpieczne

Założone cele:

- zmniejszenie ilości odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w sektorze gospodarczym,
- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych poddawanych procesom unieszkodliwiania poprzez składowanie,
- stosowanie w procesach produkcyjnych najlepszych dostępnych technik (BAT)
- poprawa świadomości ekologicznej wytwórców odpadów niebezpiecznych, szczególnie z małych i średnich przedsiębiorstw.

Planowane działania:

- zwiększenie działań edukacyjnych skierowanych do wytwórców odpadów niebezpiecznych z sektora małych i średnich przedsiębiorstw w celu ograniczenia wytwarzania odpadów niebezpiecznych,
- promocja wdrażania systemów zarządzania środowiskowego, zwłaszcza EMAS w przedsiębiorstwach.

Odpady niebezpieczne w masie odpadów komunalnych

Założone cele:

- objęcie mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych do roku 2012,
- skuteczne i zgodne z prawem unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych.

Planowane działania:

- tworzenie punktów selektywnego gromadzenia odpadów oraz zwiększenie stopnia selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych powstających w gospodarstwach domowych,
- prowadzenie akcji edukacyjnej,
- kontrola zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.

Odpady mogące zawierać PCB

Założone cele

- kontrolowane oczyszczenie z PCB transformatorów oraz unieszkodliwienie w całości kondensatorów oraz olejów zawierających PCB do dn. 31 grudnia 2010 r.,
- podjęcie po 2010 r. inwentaryzacji, wycofywania z eksploatacji oraz likwidacji urządzeń i olejów zawierających PCB o stężeniu poniżej 0,005% wagowo.

Planowane działania

Transformatory zawierające PCB powinny być poddawane procesom dekontaminacji, czyli procesowi usunięcia olejów zawierających PCB. Natomiast kondensatory oraz oleje zawierające PCB powinny być w całości unieszkodliwiane w specjalistycznych instalacjach termicznego przekształcania odpadów niebezpiecznych.

Oleje odpadowe

Założone cele

- rozwój systemu selektywnego zbierania i metod odzysku olejów odpadowych, w szczególności z sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- osiągnięcie i utrzymanie w latach 2009-2016 poziomu:
 - odzysku w wysokości 50 % wprowadzanych olejów smarowych,
 - recyklingu w wysokości 35 % wytwarzanych zużytych olejów smarowych.

Planowane działania:

Oleje odpadowe powinny być selektywnie zbierane w punktach serwisowych, punktach zbierania odpadów niebezpiecznych oraz za pośrednictwem firm posiadających stosowne zezwolenia. Zebrane w ten sposób oleje odpadowe powinny być w pierwszej kolejności poddawane procesom regeneracji, które umożliwiają odzyskanie z nich olejów bazowych oraz ponowne wykorzystanie do produkcji olejów smarowych. Inne procesy odzysku i unieszkodliwiania mogą być stosowane w przypadku, gdy wysoki stopień zanieczyszczenia olejów wyklucza ich regenerację.

Wskazane jest prowadzenie akcji edukacyjno – informujących dotyczących konieczności zbierania olejów odpadowych oraz sposobów ich zbierania, jak również usprawnienie systemu monitoringu prawidłowego postępowania z odpadami olejowymi a także skuteczniejsza egzekucja przepisów.

Zużyte baterie i akumulatory

Założone cele

- rozwój systemu selektywnego zbierania zużytych baterii i akumulatorów przenośnych, w szczególności ze źródeł rozproszonych,
- osiągnięcie poziomów zbierania i recyklingu określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/66/WE w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów oraz uchylającej dyrektywę 91/157/EWG (Dz. U. WE L 266 z 26.09.2006r., str.1), tj.:
 - minimalnego poziomu zbierania zużytych baterii i akumulatorów (w tym akumulatorów Ni-Cd) w wysokości 25% do 2012 r. – zgodnie z art. 10 ust. 2 lit. a;
 - minimalnego poziomu zbierania zużytych baterii i akumulatorów w wysokości 45% do 2016 r. – zgodnie z art. 10 ust. 2 lit. b;
 - minimalnego poziomu wydajności recyklingu w wysokości 65% średniej wagi baterii i akumulatorów ołowiowo-kwasowych, w tym recykling zawartości ołowiu w najwyższym, technicznie możliwym do osiągnięcia stopniu przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych kosztów (do 2010 r.) – zgodnie z art. 12 ust. 4;
 - minimalnego poziomu wydajności recyklingu w wysokości 75% średniej wagi baterii i akumulatorów niklowo-kadmowych, w tym recykling zawartości kadmu w najwyższym, technicznie możliwym do osiągnięcia stopniu przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych kosztów (do 2010 r.) – zgodnie z art. 12 ust. 4;
 - minimalnego poziomu wydajności recyklingu 50% średniej wagi innych odpadów w postaci baterii i akumulatorów (do 2010 r.) – zgodnie z art. 12 ust. 4.

Planowane działania:

- prowadzenie akcji edukacyjnych propagujących zbieranie baterii,
- skuteczniejsze nawiązywanie kontaktów przez gminy z organizacjami odzysku zajmującymi się zbieraniem baterii,
- zwiększenie ilości pojemników do selektywnego zbierania baterii,
- stworzenie systemu zbierania baterii małogabarytowych z małych i średnich przedsiębiorstw, gospodarstw domowych oraz z jednostek handlu detalicznego,
- rozpropagowanie zaprzestania stosowania jednorazowych baterii małogabarytowych.

Odpady medyczne i weterynaryjne

Założone cele:

- minimalizacja ilości odpadów ze służby zdrowia wymagających szczególnych metod unieszkodliwiania (na drodze termicznego przekształcania) poprzez lepszą pierwotną segregację u źródeł powstawania;
- podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych;
- poprawa wiarygodności danych dotyczących ilości poszczególnych rodzajów odpadów wytwarzanych na terenie placówek służby zdrowia (zamkniętych i otwartych) i weterynaryjnych.

Planowane działania:

- wzmocnienie kontroli zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych i sposobów postępowania z nimi
- zwiększenie nadzoru nad poprawą sprawozdawczości dotyczącej ilości poszczególnych rodzajów odpadów wytwarzanych na terenach placówek służby zdrowia (zamkniętych i otwartych), weterynaryjnych oraz w gabinetach prywatnych.

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Założone cele:

- wzrost efektywności systemu zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- osiągnięcie minimalnych poziomów odzysku i recyklingu pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku:
 - do dnia 31 grudnia 2014 r. odpowiednio:
 - dla odzysku: 75% masy pojazdów wyprodukowanych przed dniem 1 stycznia 1980 r. oraz 85% dla pozostałych pojazdów;
 - dla recyklingu: 70% masy pojazdów wyprodukowanych przed dniem 1 stycznia 1980 r. oraz 80% dla pozostałych pojazdów;
 - od dnia 1 stycznia 2015 r. odpowiednio:
 - dla odzysku: 95% masy pojazdów niezależnie od daty produkcji pojazdu,
 - dla recyklingu: 85% masy pojazdów niezależnie od daty produkcji pojazdu.

Planowane działania:

- zbieranie pojazdów przez posiadające stosowne decyzje administracyjne punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji,

- odzysk, w tym recykling i unieszkodliwianie, odpadów wyselekcjonowanych z pojazdów przez wyspecjalizowane podmioty gospodarcze,
- rozwinięcie działań edukacyjnych promujących prawidłowe postępowanie z pojazdami wycofanymi z eksploatacji.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny powinien być oddawany do punktów sprzedaży nowego sprzętu (wymiana 1:1), przekazywany do punktów zbierania odpadów niebezpiecznych lub zbierany za pośrednictwem firm posiadających stosowne zezwolenia;
- zebrany w ten sposób zużyty sprzęt powinien być przekazany do zakładów przetwarzania, a następnie za ich pośrednictwem do zakładów odzysku lub zakładów innych niż recykling procesów odzysku;
- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami w postaci zużytego sprzętu EE.

Odpady zawierające azbest

Założone cele

- ograniczenie oddziaływania azbestu na środowisko i sukcesywna eliminacja wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest.

Planowane działania:

- opracowanie i realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu. Wyroby zawierające azbest powinny być demontowane przez specjalistyczne firmy posiadające stosowne zezwolenia i wyposażenie techniczne przy zachowaniu podstawowych zasad bhp. Odpady zawierające azbest powinny być deponowane na składowiskach (lub wydzielonych kwaterach) przyjmujących odpady zawierające azbest.

Przeterminowane środki ochrony roślin

Założone cele

- uszczelnienie systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie.

Planowane działania

System zbierania opakowań po środkach ochrony roślin zgodnie z zapisami ustawowymi podlega procedurze kaucjonowania. Rozwiązanie to zapewnia zwrot ww. opakowań do sprzedawcy, producenta lub importera. Natomiast przeterminowane pestycydy oraz zużyte opakowania po nich powstające u indywidualnego użytkownika powinny być gromadzone w punktach zbierania odpadów niebezpiecznych. Całość zebranych odpadów tego rodzaju powinna być poddawana unieszkodliwianiu w specjalistycznych spalarniach odpadów niebezpiecznych.

4.6.3. Odpady pozostałe

Zużyte opony

Założone cele

- zwiększenie poziomu selektywnego zbierania zużytych opon,
- osiągnięcie i utrzymanie w latach 2009-2014 poziomu:
 - odzysku w wysokości 75 % wprowadzanych opon,
 - recyklingu w wysokości 15 % wytwarzanych zużytych opon,
- osiągnięcie w 2018 r. poziomu:
 - odzysku w wysokości 100 % wprowadzanych opon,
 - recyklingu w wysokości 20 % wytwarzanych zużytych opon,
- wyeliminowanie proceduru składowania zużytych opon i ich niekontrolowanego spalania w instalacjach nie przeznaczonych do tego celu.

Planowane działania

Zużyte opony zbierane przez punkty serwisowe, specjalistyczne punkty gromadzenia odpadów oraz przez firmy posiadające stosowne zezwolenia powinny być poddawane następującym metodom i technologiom zagospodarowania:

- bieżnikowanie,
- wytwarzanie granulatu gumowego,
- odzyskowi energii poprzez współspalanie w cementowniach, elektrowniach lub elektrociepłowniach spełniających wymagania w zakresie współspalania odpadów.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych

Założone cele

- zwiększenie poziomu selektywnego zbierania odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych,
- osiągnięcie w 2010 r. poziomu odzysku w wysokości 50 % wytwarzanych odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych,
- osiągnięcie w 2018 r. poziomu odzysku w wysokości 80 % wytwarzanych odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych,
- wyeliminowanie proceduru niekontrolowanego składowania odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych w miejscach do tego nie przeznaczonych.

Planowane działania

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych powinny być selektywnie zbierane przez firmy posiadające stosowne zezwolenia i przekazywane do instalacji odzysku odpadów budowlanych.

Komunalne osady ściekowe

Założone cele

- ograniczenie składowania osadów ściekowych,
- zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska i osadów przetwarzanych metodami termicznymi,

- maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogenych zawartych w osadach ściekowych.

Planowane działania

System gospodarki osadami ściekowymi powinien obejmować:

- fermentację metanową osadów ściekowych z odzyskiem biogazu,
- termiczne przekształcanie z odzyskiem energii,
- kompostowanie,
- stosowanie do rekultywacji.

Odpady opakowaniowe

Założone cele

- ograniczenie ilości powstających odpadów opakowaniowych,
- zwiększenie stopnia selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych, w szczególności z gospodarstw domowych.
- osiągnięcie założonych poziomów odzysku i recyklingu do 2014 r. określonych w ustawie o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej i depozytowej,
- działania informacyjno – edukacyjne w zakresie odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych

Planowane działania

- rozbudowa systemu zbierania odpadów opakowaniowych w celu osiągnięcia rocznych poziomów odzysku i recyklingu wynikających z ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej,
- wzmocnienie kontroli systemu zbiórki odpadów opakowaniowych przez sprawdzanie zgodności działania firm odbierających odpady od właścicieli nieruchomości z wydanymi zezwoleniami,
- zintensyfikowanie działań dotyczących edukacji ekologicznej społeczeństwa poprzez działania promujące selektywne zbieranie odpadów opakowaniowych.

4.6.4. Odpady z sektora gospodarczego

Przyjęte cele w zakresie gospodarki odpadami wytwarzanymi w sektorze gospodarczym dla odpadów innych niż niebezpieczne to:

- minimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów,
- odzysk wytworzonych odpadów,
- odzysk odpadów nagromadzonych na składowisku odpadów.

Tabela 17. Harmonogram najważniejszych zadań z zakresu gospodarki odpadami na lata 2011-2014:

L.p.	Przedsięwzięcie	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Źródła środków
1.	Popularyzacja i rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów	2011 - 2014	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
2.	Zorganizowanie systemu odbioru odpadów ulegających biodegradacji (propagowanie przydomowych kompostowników)	2011 - 2014	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
3.	Budowa kompostowni w Skarżysku-Kamiennej	2011 - 2014	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
4.	Organizacja zbierania zużytych urządzeń zawierających substancje zubożające warstwę ozonową z gospodarstw domowych (do 2011r.)	2011	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
5.	Rozwój systemu zbierania małogabarytowych baterii i akumulatorów oraz zużytych olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych, w tym od ludności	2011 - 2014	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
6.	Opracowanie i wdrożenie programów usuwania azbestu we wszystkich gminach	2011- 2014	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki mieszkańców Środki własne JST RPO Środki pomocowe
7.	Organizacja systemu zbiórki padłych zwierząt	2011 - 2014	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
8.	Prawidłowe zagospodarowywanie komunalnych osadów ściekowych	2011 - 2014	Przedsiębiorcy	Środki własne JST
9.	Rekultywacja składowiska „Łyżwy”	2011 - 2014	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

10.	Monitoring nieczynnych i zrekultywowanych składowisk odpadów przemysłowych w Skarżysku-Kamiennej, Skarżysku Kościelnym i Blizynie	2011 - 2014	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
11.	Lokalizacja dzikich wysypisk na terenie Powiatu i ich likwidacja	2011 - 2014	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
12.	Monitoring systemu gospodarki odpadami	2011 - 2014	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

*Środki własne Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST)

**Regionalny Program Operacyjny (RPO)

4.7. Cele gospodarki odpadami na lata 2015 – 2018

Podstawowym celem planu gospodarki odpadami na lata 2015-2018 jest kontynuacja wprowadzonego systemu gospodarki odpadami.

CELE

- dalsze usprawnianie systemów gospodarki odpadami komunalnymi, obejmujące działania w zakresie rozwoju selektywnego zbierania odpadów komunalnych (w tym odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych występujących w masie odpadów komunalnych);
- rozbudowa systemu zbierania odpadów opakowaniowych z gospodarstw domowych;
- rozbudowa systemu zbierania olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych (małe i średnie przedsiębiorstwa, obiekty usługowe, gospodarstwa domowe);
- rozbudowa systemu zbierania zużytych opon;
- opracowanie i wdrożenie systemu zbierania zużytego sprzętu EE pochodzącego z gospodarstw domowych;
- realizacja gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest;
- kontrola spełniania wymogów zezwoleń w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości;
- kontynuacja kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- wzmocnienie kontroli zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych;
- kontynuacja likwidacji „dzikich wysypisk” odpadów;
- tworzenie rejonowego zakładu gospodarki odpadami (RZGO) wyposażonego w infrastrukturę do odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów poza składowaniem;
- kontynuowanie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z poszczególnymi rodzajami odpadów.

DZIAŁANIA

Prowadzone działania stanowią będą kontynuację działań objętych planem na lata 2011-2014.

OCZEKIWANE EFEKTY

- usprawnienie systemu segregacji „u źródła” oraz odbioru odpadów posegregowanych i odpadów zmieszanych z terenu Powiatu, w tym odpadów ulegających biodegradacji
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
- wzrost zainteresowania mieszkańców Powiatu wymianą pokryć dachowych, zawierających azbest
- osiągnięcie zakładanych limitów odzysku i recyklingu
- wyeliminowanie zjawiska wyrzucania odpadów na „dzikie wysypiska” (poza systemem)
- wprowadzenie – w wyniku szeroko prowadzonej akcji informacyjno-popularyzacyjnej – spójnych zasad finansowania unieszkodliwiania odpadów komunalnych (zanieczyszczający płaci)
- zmniejszenie dysproporcji między ilością odpadów wytwarzanych a ilością odpadów zbieranych z terenu gminy
- osiągnięcie limitów odzysku i recyklingu na poziomie:
 - odpadów wielkogabarytowych – 65%
 - odpadów niebezpiecznych – 57%
 - odpadów budowlanych – 70%
 - odpadów opakowaniowych – odzysk 60%, recykling 55-80%

Tabela 18. Harmonogram najważniejszych zadań z zakresu gospodarki odpadami na lata 2015-2018:

L.p.	Przedsięwzięcie	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Źródła środków
1.	Eliminowanie wyrobów zawierających azbest	2015-2018	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki mieszkańców Środki własne JST RPO Środki pomocowe
2.	Prawidłowe zagospodarowywanie komunalnych osadów ściekowych	2015-2018	Przedsiębiorcy	Środki własne JST
3.	Monitoring składowiska „Łyżwy”	2015-2018	Prezydent Miasta Skarżysko-Kamienna	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
4.	Monitoring składowisk odpadów przemysłowych	2015-2018	Zarządzający składowiskami	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

5.	Kontynuacja programu likwidacji dzikich wysypisk	2015-2018	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe
6.	Monitoring systemu gospodarki odpadami	2015-2018	Gminy, Związek Międzygminny Utylizator	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

*Środki własne Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST)

**Regionalny Program Operacyjny (RPO)

Tabela 19. Szacunkowe koszty realizacji programów z zakresu gospodarki odpadami:

<i>Cele operacyjne</i> Programy	Szacunkowe koszty realizacji 2011-2014	Szacunkowe koszty realizacji 2015-2018	Potencjalne źródła środków
Rozbudowa i usprawnienie systemu gospodarki odpadami			
Program selektywnej zbiórki odpadów	400 000	500 000	Środki własne Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST) Regionalny Program Operacyjny (RPO) Środki pomocowe
Program unieszkodliwiania odpadów	5 000 000	5 000 000	Środki mieszkańców Środki własne JST RPO Środki pomocowe
Program rekultywacji i monitoringu nieczynnych składowisk odpadów	3 000 000	2 000 000	Środki własne JST RPO Środki pomocowe

*Szacunkowe koszty realizacyjne inwestycji obejmują koszty zadań realizowanych przez gminy wchodzące w skład Związku Międzygminnego Utylizator.

4.8. Wnioski z analizy oddziaływania projektu na środowisko

Funkcjonujący obecnie na terenie Związku system zbierania odpadów komunalnych nie odpowiada wymogom ochrony środowiska i racjonalnej gospodarki odpadami, ze względu na brak powszechnej segregacji odpadów. Szacunkowa ilość odpadów wytworzonych na terenie związku (liczona wskaźnikowo) jest znacznie wyższa niż odpady deponowane na składowiskach. Oznacza to, że znaczna ilość odpadów jest spalana w gospodarstwach domowych lub trafia na „dzikie wysypiska”. Przewidywane w ramach Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego Utylizator działania powinny przynieść efekty w postaci:

1. Podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców Związku, co wpłynie na zmniejszenie zagrożenia środowiska przez spalanie odpadów w gospodarstwach i wywożenie odpadów do lasów.
2. Zmniejszenia ilości odpadów komunalnych trafiających na docelowe składowiska – przez wprowadzenie powszechnego systemu selektywnej zbiórki odpadów.
3. Zwiększenia ilości odzyskiwanych odpadów metalowych, szklanych, plastikowych oraz papieru – segregacja „u źródła”.
4. Zwiększenia możliwości wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych – segregacja „u źródła”.
5. Zwiększenie (docelowo do poziomu limitów odzysku i recyklingu) ilości odzyskiwanych odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych oraz opakowaniowych.
6. Zmniejszenia ilości odpadów niebezpiecznych (azbest, akumulatory, sprzęt AGD, opony itp.) trafiających na „dzikie wysypiska”. W tym celu konieczna jest szeroka akcja informacyjna, dogodna lokalizacja punktu zbierania odpadów niebezpiecznych oraz szersze wprowadzenie odbioru odpadów innych niż komunalne „na telefon”.

W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi popularyzacja i rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów przyczyni się do ograniczenia niekontrolowanego pozbywania się odpadów i występowania „dzikich wysypisk”. Zorganizowanie systemu odbioru odpadów ulegających biodegradacji pozwoli wyeliminować tę frakcję z masy odpadów kierowanych na składowiska. Samorządy gminne powinny zdecydowanie skuteczniej przystąpić do egzekucji realizacji obowiązków przypisanych mieszkańcom gminy przez ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Rekultywacja składowiska komunalnego Łyżwy oraz monitoring zrehabilitowanych składowisk przemysłowych nie zmieni dotychczasowego sposobu gospodarki odpadami na terenie poszczególnych gmin. Zmieni natomiast krajobraz oraz zasadniczo poprawi stan środowiska, w tym: niekorzystny wpływ na glebę, wody podziemne oraz powietrze. Oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko będzie zatem pozytywne i odczuwalne w perspektywie długoterminowej.

Jedynie budowa kompostowni w Skarżysku-Kamiennej w zakresie planowanym w ramach PGO, kwalifikowana jest zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Analiza oddziaływań planowanej inwestycji na poszczególne komponenty środowiska przeprowadzona w oparciu o rzeczywiste oddziaływania podobnych w skali i zakresie obiektów zrealizowanych w ostatnich latach w kraju wskazuje, że przy realizacji planowanych instalacji zgodnie z zakładanymi standardami i ich eksploatacji przy spełnieniu wymagań BAT, nie powinny wystąpić oddziaływania na środowisko poza terenem przewidzianym bezpośrednio jako lokalizacja inwestycji. W celu zwiększenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi należy zwiększyć na terenie zakładu ochronę przeciwpożarową i przestrzeganie zasad BHP. Środki ochrony przeciwpożarowej winny być wprowadzone w celu zmniejszenia niebezpieczeństwa wybuchu i rozprzestrzenienia się pożaru, zapewnienia możliwości ewakuacji, zwalczania pożaru, wykrywania ognia i ostrzegania, opracowania akcji ratunkowej na wypadek pożaru oraz przeszkolenia.

W zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi przewidziano organizowanie i rozwijanie selektywnego zbierania m.in. takich odpadów jak oleje odpadowe, zużyte baterie i akumulatory, zużyte urządzenia zawierające substancje zubożające warstwę ozonową.

Odpady te będą zagospodarowywane przez odzysk lub unieszkodliwiane w instalacjach do tego rodzaju odpadów.

W Planie wskazano sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie odpadów azbestowych, co pozwoli na wyeliminowanie tych substancji ze środowiska i zmniejszy ich niekorzystne oddziaływanie na zdrowie ludzi.

Nie będą występowały negatywne oddziaływania dla środowiska i zdrowia ludzi przy organizacji systemu zbiórki padłych zwierząt i prawidłowym zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych.

Wskazane w PGO inwestycje przewidziane do realizacji będą lokalizowane w oddaleniu od obszarów sieci Natura 2000. Najbliższy lokalizacji budowy kompostowni w Skarżysku Kamiennej obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty to obszar PLH260010 Lasy Suchedniowskie, który znajduje się w odległości ok. 2,5 km. Najbliżej składowiska Łyżwy obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty to obszar PLH260011 znajduje się w odległości ok. 4,5 km. Przy zakładanym, wymaganym ograniczeniu oddziaływania inwestycji można przyjąć, że budowa kompostowni i rekultywacja składowiska Łyżwy nie będą miały negatywnego wpływu na obszary sieci Natura 2000.

Przy realizacji wszystkich inwestycji należy uwzględnić ochronę gatunkową fauny i flory wynikającą z art. 46 ustawy o ochronie przyrody oraz rozporządzeń wykonawczych do ustawy w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, roślin i grzybów. Zadania mogą być realizowane przy uwzględnieniu zakazów wynikających z ww. przepisów lub po uzyskaniu stosownych zezwoleń w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody.

4.9. Edukacja

Istotnym elementem, warunkującym skuteczność wdrażania programu gospodarki odpadami jest prowadzenie systematycznej edukacji społeczeństwa. Konieczne jest opracowanie programu informacyjnego, który będzie wspierał działania inwestycyjne i zwiększał poparcie społeczne dla tych działań. Funkcjonujące obecnie systemy zbierania odpadów i odpłatności za odpady są różne w poszczególnych gminach. Realizacja zasady, że wytwórca odpadów płaci za ich unieszkodliwienie może spotkać się z negatywnym odbiorem społecznym. Kampania informacyjno-edukacyjna musi być prowadzona wielotorowo (dla różnych grup docelowych), przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych środków komunikowania społecznego, takich jak:

Materiały drukowane

- materiały drukowane nie wymagające dużych nakładów: (ulotki, broszury, obwieszczenia itp.,
- publikacje w prasie i wydawnictwach periodycznych: (artykuły, komentarze, stałe rubryki, wywiady, artykuły redakcyjne)
- materiały dla prasy: komunikaty, powiadomienia i obwieszczenia służb komunalnych,
- okolicznościowe pamiątki (znaczkę, długopisy, teczkę z nadrukami itp.).

Materiały audiowizualne:

- wywiady dla radia i telewizji,
- ogłoszenia służb komunalnych w radiu i telewizji,
- filmy,
- wystawy.

Imprezy promocyjne:

- konferencje prasowe,
- zebrania mieszkańców,
- imprezy specjalne (festiwale, akcje),
- warsztaty, seminaria, konferencje.

Wybór odpowiednich form kontaktu z mieszkańcami powinien zapewnić optymalną skuteczność przy istniejących możliwościach finansowych.

4.10. System monitoringu i oceny realizacji programu

Ustawa o odpadach i przepisy wykonawcze określają sposób a także zakres monitoringu odpadów, a ponadto określają przedziały czasowe dla:

- aktualizacji planów gospodarki odpadami - nie rzadziej niż co cztery lata,
- sprawozdań z realizacji planu przedstawianych przez organy wykonawcze, opracowujące projekty planów, organom uchwalającym - co 2 lata.

Ocena realizacji założonych kierunków i celów prowadzona będzie poprzez:

- określenie wskaźników odpowiadających przyjętym w planie celom;
- ocenę dynamiki zmian poszczególnych parametrów;
- ocenę realizacji zadań.

Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami na terenie Związku wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu. Stały monitoring umożliwia ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie – w razie wystąpienia takiej konieczności – odpowiednich korekt.

Monitoring gospodarki odpadami w gminie będzie polegał na działaniach organizacyjno – kontrolnych.

Dobry system sprawozdawczości oparty na miernikach (wskaźnikach) stanu środowiska jest podstawą właściwego systemu oceny realizacji Planu Gospodarki Odpadami. Poniżej przedstawiono propozycje istotnych wskaźników, w oparciu o które będzie prowadzony monitoring PGO.

Tabela 20. Wskaźniki opisujące stopień realizacji założonych zadań:

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość
1.	Odsetek mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych	% mieszkańców	100**
2.	Masa odpadów komunalnych wytworzonych - ogółem	Mg	18 265*
3.	Masa zebranych odpadów komunalnych - ogółem	Mg	10 671,2*
4.	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie	Mg	311,76*
5.	Masa odpadów komunalnych zebranych jako zmieszane odpady komunalne	Mg	10 359,44*
6.	Ilość surowców wtórnych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych w wyniku selektywnej zbiórki	%	3*
7.	Udział odpadów komunalnych deponowanych na składowiskach	%	97*
8.	Liczba czynnych składowisk odpadów, na których składowane są odpady komunalne	szt.	0**
9.	Liczba nieczynnych składowisk odpadów komunalnych	szt.	1**
10.	Masa wytworzonych odpadów niebezpiecznych	Mg	139*

11.	Masa wytworzonych osadów ściekowych	Mg	749**
12.	Ilość odpadów wytworzona w sektorze gospodarczym	Mg/rok	brak danych
13.	Liczba zinwentaryzowanych mogiłników pozostałych do likwidacji	szt.	0

* wg stanu na 31.12.2008r.

**wg stanu na 31.12.2009r.

4.11. Streszczenie

Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego Utylizator stanowi aktualizację Planu opracowanego w 2005 r.

Aktualizowany Plan obejmuje lata 2011 – 2014 r. (zadania krótkookresowe) oraz lata 2015 – 2018 r. (zadania długookresowe).

W niniejszym Planie przedstawiono m. in.:

- charakterystykę gmin należących do Związku z uwzględnieniem czynników wpływających na gospodarkę odpadami,
- analizę aktualnego stanu gospodarki odpadami,
- prognozy wzrostu ilości wytwarzanych odpadów,
- identyfikację problemów,
- cele i zadania,
- system gospodarki odpadami,
- harmonogram realizacji przedsięwzięć,
- źródła finansowania przedsięwzięć z zakresu gospodarki odpadami,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów.

Gminy zrzeszone w Związku Międzygminnym „Utylizator” położone są w północnej części województwa świętokrzyskiego. Związek swoim zasięgiem obejmuje: 2 gminy miejskie i 3 gminy wiejskie. Są to: gm. m. Skarżysko-Kamienna, gm. w. Skarżysko Kościelne, gm. w. Bliżyn, gm. m – w. Suchedniów i gm. w. Łączna.

Liczba mieszkańców Związku wynosi 78 890, prognoza na rok 2030 zakłada spadek liczby mieszkańców do 68 252. Szacunkowa ilość odpadów komunalnych, wytworzonych na terenie Związku w roku 2008 wynosi 18 265 Mg.

Na terenie powiatu znajduje się nieczynne składowisko odpadów komunalnych – „Łyżwy” w Skarżysku-Kamiennej. Znajdują się również trzy nieczynne składowiska odpadów przemysłowych: w Skarżysku-Kamiennej, w Skarżysku Kościelnym oraz w Bliżynie. Na terenie powiatu znajdują się również laguny osadowe w Skarżysku-Kamiennej oraz wylewisko ścieków poługowniczych w Bliżynie. Składowisko odpadów przemysłowych w Bliżynie (nieczynne od 1996r.) oraz wylewisko ścieków poługowniczych (nieczynne przeszło 20 lat) zostały zrehabilitowane, dodatkowo wylewisko zostało zasypane warstwą ziemi. Natomiast składowisko osadów pogalwanicznych w Skarżysku Kościelnym (od 2000r.) jest już nieeksploatowane i zrehabilitowane. Składowiska w Bliżynie zlokalizowane są na terenie GZWP 415 „Górna Kamienna” natomiast pozostałe składowiska znajdują się w strefie zasilania tego zbiornika. Wszystkie te obiekty nie posiadają zabezpieczonego dna, niektóre natomiast zlokalizowane zostały na obszarze, gdzie utwory wodonośne przykryte są przez gliniaste utwory czwartorzędu, ograniczając w ten sposób możliwość migracji zanieczyszczeń.

Instalacja do termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych, zlokalizowana jest w sąsiedztwie dawnego Szpitala Kolejowego w Skarżysku-Kamiennej. W instalacji unieszkodliwiane są odpady medyczne i weterynaryjne również z poza terenu Powiatu.

Niniejszy Plan Gospodarki Odpadami dopuszcza dwa warianty rozwiązań gospodarowania odpadami w gminach zrzeszonych w Związku Międzygminnym Utylizator. Wariant I zakłada Unieszkodliwianie odpadów w RZGO – dla Powiatu Skarżyskiego przewidzianym regionalnym składowiskiem odpadów jest składowisko Janik, zarządzane przez Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Janik” Sp. z o.o.

W wariantcie II do Międzygminnego Związku przystąpią jeszcze powiaty starachowicki i konecki. Wówczas na terenie miasta Skarżysko-Kamienna prowadzona będzie segregacja odpadów na linii należącej do firmy Almax, a także na terenie miasta wybudowana zostanie kompostownia przyzmoła. Balast ma być wywożony na składowisko odpadów komunalnych w Końskich.

Ważnym czynnikiem wdrażania planu gospodarki odpadami jest aktywny udział w jego realizacji wszystkich mieszkańców gminy. Ważnym elementem jest tu świadomość ekologiczna społeczeństwa, która kształtowana jest poprzez edukację w tym zakresie. Ze względu na zróżnicowany poziom wiedzy społeczeństwa na temat gospodarki odpadami prowadzenie programu edukacyjno-informacyjnego powinno być przeprowadzane na różnych poziomach zaawansowania wiedzy oraz dla poszczególnych grup wiekowych.

Wykaz materiałów źródłowych

- Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju,
- II Polityka ekologiczna państwa, grudzień 2000 r.,
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Warszawa 2008r.
- Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002 – 2010, Rada Ministrów, Warszawa listopad 2002 r.,
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015, Rada Ministrów, Warszawa 2006r.,
- Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006r.,
- Polityka leśna państwa – dokument przyjęty przez Radę Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (1997) – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22.04.1997 r.,
- Polityka energetyczna Polski do 2025 roku, Warszawa 2005r.,
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 – Ministerstwo Środowiska, grudzień 2010 r.,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, Rada Ministrów, Warszawa maj 2002 r.,
- Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.,
- Poradnik – powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami, Warszawa 2002 r.,
- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa lipiec 2002r.,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Warszawa 2009
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2015
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2015
- Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego
- Stan środowiska w województwie świętokrzyskim – raporty WIOŚ, Kielce
- Program Małej Retencji dla Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyski Zakład Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach.
- Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Skarżyskiego, Skarżysko-Kamienna 2009
- Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Skarżyskiego za lata 2004-2006, Sierpień 2007r.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko-Kamienna, Kielce – Skarżysko-Kamienna, maj 2004r.
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Suchedniów, Kielce, czerwiec 2004r.
- Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Suchedniów, Suchedniów 2008r.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bliżyn, Kielce, maj 2004r.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łączna, Kielce, czerwiec 2004r.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skarżysko Kościelne, Kielce, maj 2004r.
- Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Skarżysko Kościelne, Skarżysko Kościelne 2008r.
- Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Utylizator” 2005r.
- Sprawozdanie z wykonania „Planu gospodarki odpadami” dla Związku Międzygminnego „UTYLIZATOR” za okres 2004 – 2006

Spis tabel

Tabela 1.	Liczba ludności gmin wchodzących w skład Związku Międzygminnego Utylizator w latach 2005 – 2009	8
Tabela 2.	Struktura płci oraz struktura ekonomicznych grup wiekowych w gminach wchodzących w skład Związku Międzygminnego Utylizator w 2009 roku	8
Tabela 3.	Wskaźniki demograficzne w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator roku 2009	9
Tabela 4.	Wykaz składowisk odpadów przemysłowych na terenie Powiatu Skarżyskiego	14
Tabela 5.	Szacunkowa ilość odpadów wytwarzanych na terenie działania Związku Międzygminnego Utylizator w 2008 r. w podziale na poszczególne strumienie	15
Tabela 6.	Ilość odpadów zmieszanych zebranych na terenach poszczególnych gmin w latach 2004-2008	16
Tabela 7.	Wytwarzanie oraz sposób zagospodarowania osadów ściekowych powstających na terenie gmin należących do Związku Międzygminnego Utylizator	17
Tabela 8.	Ilość odpadów zawierających azbest zinwentaryzowanych na terenie Związku Międzygminnego Utylizator	21
Tabela 9.	Gospodarka odpadami przemysłowymi w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator	25
Tabela 10.	Ilość wyselekcjonowanych odpadów komunalnych poddawanych procesom odzysku (recykling materiałowy) w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator	25
Tabela 11.	Prognozowana liczba mieszkańców gmina należących do Związku w latach 2010, 2015, 2020, 2025 i 2030 wyniesie wg GUS	29
Tabela 12.	Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator w latach 2004-2008	29
Tabela 13.	Prognoza liczby mieszkań i powierzchni użytkowej mieszkań w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator na lata 2011-2017	30
Tabela 14.	Ilość zebranych odpadów komunalnych zmieszanych i segregowanych w roku 2008	30
Tabela 15.	Wskaźniki wytworzenia poszczególnych strumieni odpadów komunalnych w gminach należących do Związku Międzygminnego Utylizator w latach 2011-2017 [kg/M/rok]	31
Tabela 16.	Prognozowana ilość odpadów komunalnych na lata 2011-2017 wg strumieni dla Związku Międzygminnego Utylizator [Mg/rok]	32
Tabela 17.	Harmonogram najważniejszych zadań z zakresu gospodarki odpadami na lata 2011-2014	50
Tabela 18.	Harmonogram najważniejszych zadań z zakresu gospodarki odpadami na lata 2015-2018	52
Tabela 19.	Szacunkowe koszty realizacji programów z zakresu gospodarki odpadami	53
Tabela 20.	Wskaźniki opisujące stopień realizacji założonych zadań	56

Załącznik nr 1

Decyzje wydane w latach 2007-2008 na terenie Związku Międzygminnego „Utylizator” w zakresie zbierania, transportu i odzysku odpadów

Rok 2007				
1.	„ALMAX” Sp. z o.o.	Radom ul. Wrocławska 3, Zakład Segregacji i Odzysku Odpadów w Skarżysku- Kamiennej, ul. Legionów 122	OS.I.7647/1/1/07 12.02.2007 r.	W, Z, O Zbieranie 114 kodów Odzysk 102 kody odpadów
2.	„ALMAX” Sp. z o.o.	Radom ul. Wrocławska 3, Zakład Segregacji i Odzysku Odpadów w Skarżysku- Kamiennej, ul. Legionów 122	OS.I.7647/1/9/07 24.08.2007 r.	zmiana decyzji OS.I.7647/1/ 1/07 z dnia 12.02.2007 r.
3.	„ALMAX” Sp. z o.o.	Radom ul. Wrocławska 3, Zakład Segregacji i Odzysku Odpadów w Skarżysku- Kamiennej, ul. Legionów 122	OS.I.7647/1/10 z dnia 20.11.2007 r.	Uchylenie decyzji OS.I.7647/1/ 6-1/06/07 z dnia 15.01.2007 r.
4.	Zakład Oczyszczania Miasta Zofia Kozłowska	Ul. Krakowska 211 26 – 110 Suchedniów	OS.I.7647/2/7/07 11.09.2007	PGO, Z, T
5.	P.P.H.U. MPC Jędrys Michał	ul. Sokola 24/1, 26 – 110 Skarżysko- Kamienna	OS.I.7647/5/3/07/08 03.01.2007 r.	Z, T
6.	Zakład Produkcyjno- Handlowy „ZŁOMET” Dariusz Indyka,	ul. Klonowa 19, 26– 110 Skarżysko- Kamienna	OS.I.7647/5/3/07/08 03.01.2008	Z, T
7.	Firma Handlowa HANA, Henryk Jóźwik	ul. Grottgera 10, 26– 110 Skarżysko- Kamienna	OS.I.7647/5/4/07/08 1.02.2008	Z, T

Rok 2008				
1.	PPHU DANMAR Marek Kozdrach	Skarżysko-Kamienna ul. Jodłowa 33	OS.I.7647/1/1/08 10.04.2008 r.	W, Z, T
2.	F.U. „TOMBUD” Tomasz Grzybowski	Ul. Rejowska 45/46, 26-110 Skarżysko- Kamienna	OS.I.7647/1/3/08 5.05.2008 r.	W, T
3.	Zakładu Przerobu Złomu „METALIKA” Anna Borowiec	ul. Stokowiec 1A, 26- 130 Suchedniów	OS.I.7647/2/16/08 22.12.2008 r.	PGO, Z, T
4.	P.P.H.U. „TUR” Barbara Michalska,	ul. Kopernika 152 26-110 Skarżysko- Kamienna	OS.I.7647/4/1/08 15.07.2008 r.	O
5.	EKO CENTRUM Kłak Daniela	Ul. Rajdowa 26 26-110 Skarżysko- Kamienna	OS.I.7647/4/2/08 19.06.2008 r.	O Z, T
6.	Przedsiębiorstwo Geologiczne Sp. z o. o.	Ul. Hauke Bosaka 3 A 25-214 Kielce	OS.I.7647/4/3/08 20.08.2008	O
7.	Zakład Produkcyjno- Handlowy ZŁOMET Dariusz Indyka	Ul. Klonowa 19 26 – 110 Skarżysko- Kamienna	OS.I.7647/5/1/08 29.01.2008 r.	Z, T
8.	SINOMA Krzysztof Oettingen	ul. Brzeska 1 31-998 Kraków Zakład w Skarżysku- Kamiennej ul. Rejowska 65 Niepodległości 78	OS.I.7647/5/2/08 19.02.2008 r.	Z, T
9.	Firma TIDY Konieczny Ignacy	Ul. Zielna 1/57 26- 110 Skarżysko- Kamienna	OS.I.7647/5/5/08 20.05.2008 r.	T
10.	P.P.H.U.BAMEX Marcin Zolbach	Ul. Żeromskiego 61 26-130 Suchedniów	OS.I.7647/5/6/08 20.05.2008 r.	Z, T
11.	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe MAXOL Sp. J. Ryszard Świtek – Czesław Bujnowski	Ul. Zagórska 20 B 26- 130 Suchedniów	OS.I.7647/5/7/08 08.08.2008 r.	Z, T
12.	Przedsiębiorstwu Eksportowo – Importowemu „TOM-MARG”	ul. Legionów 122 D, 26–110 Skarżysko- Kamienna	OS.I.7647/5/9/08 12.12.2009r.	T

*Z-zbieranie, T-transport, O-odzysk, U-unieszkodliwianie, PGO- program gospodarki odpadami